

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΒ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἔρχονται ἀπὸ τῆ Ἰανουαρίου ἐκαστοῦ ἔτους καὶ εἶνε ἑτησιαί. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδοῦ Σταδίου 32.

20 Ἰουλίου 1886

ΑΟΡΑΤΟΙ ΕΥΕΡΓΕΤΑΙ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΤΟΣ

[Συνέχεια καὶ τέλος: Ἐξ προηγούμε. φύλλον.]

Ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων παραδειγμάτων ἄτινα παρεθέσαμεν μέχρι τοῦδε, τοῦ εὐρώτος, τῶν δενδροκτόνων μυκητῶν καὶ τῶν σακχαρομυκητῶν, ἐγνωρίζαμεν φυτικάς ὀργανώσεις ἀτελεστάτας, αἵτινες ἀναπτυσσόμεναι ἐντὸς ἐτέρων οὐσιῶν ὀργανικῶν (κορμῶν δένδρων, ἔδεσμάτων, καρπῶν, χυμοῦ σταφυλῶν, ζυμῆς κ.τ.λ.) προκαλοῦσιν ἀλλοιώσεις φθισμένας, δι' ὧν αἱ οὐσίαι αὐταὶ μεταβάλλονται εἰς ἕτερας ἢ ὅπως καταστρέφονται. Ἐκ τῶν παραδειγμάτων τούτων εἶδομεν ἐπίσης ὅτι μύκητες τινες καταστρέφουσι περὶ αὐτοὺς μόνον ὅσον ἀρκεῖ αὐτοῖς πρὸς τροφήν, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἕτεροι, οἵτινες ἀποσυνθέτουσι τὰς ὀργανικὰς οὐσίας εἰς ποσότητας πολλῶ μείζονας τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς πλάσιν καὶ θρέψιν τοῦ ἰδίου αὐτῶν σώματος. Ἐπειδὴ δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων μέχρι τῶν δευτέρων ὑπάρχουσι διάφοροι βαθμοὶ μεταβάσεως, οἱ δὲ πρώτοι διαλύουσι τὰς οὐσίας, ἄς ἀπορροφῶσι (ζύλον, φλοιὸν δένδρων, δέρμα ἐντόμων κ.τ.λ.) δι' οὐσίας τινός, ἣν ἀπεκαλέσαμεν *φύραμα*, εἶνε δὲ γνωστὸν ὅτι καὶ οἱ δεῦτεροι μύκητες, οἱ σακχαρομύκητες, οἱ ἰδίως καλούμενοι *φυραματικοί*, ἐκκρίνουσιν οὐσίας τοιαύτας φυραματώδεις, φαίνεται ἐκ πρώτης σκέψεως πιθανόν, ὅτι καὶ εἰς τὴν δευτέραν ταύτην περίπτωσιν αἱ οὐσίαι αὐταὶ εἶνε αἱ διασπῶσαι τὰς περὶ αὐτὰς χημικὰς συνθέσεις. Καὶ ὅτι μὲν καὶ τὰ φυράματα τῶν σακχαρομυκητῶν συντελοῦσιν εἰς τὴν χημικὴν ταύτην δρᾶσιν δὲν εἶνε οὔτε ἀδύνατον, οὔτε ἀπίθανον· ἐκ πολλῶν ὁμῶς λόγων φυσιολογικῶν ἐγένετο καταφανές ὅτι ἀφορμὴ τῶν ζυμωτικῶν διασπάσεων (ζυμώσεων) εἶνε αὐτὴ ἡ ζωὴ τῶν ὀργανώσεων τούτων, ἢ ἐν ἄλλαις λέξεσιν αὐταὶ αὐταὶ αἱ χημικαὶ συνθέσεις καὶ ἀποσυνθέσεις, αἱ τελοῦμεναι ἐντὸς τῶν μορίων τοῦ συνιστῶντος τὸ σῶμα τῶν φυταρίων τούτων πρωτοπλάσματος. Ἡ ἀναπνοὴ δηλ. τῶν ὄντων τούτων, τουτέστιν ἡ ἐνώσις τοῦ ὀξυγόνου μετὰ τῶν ἐνδοτάτω καυσίμων μορίων τῆς οὐσίας τοῦ μυκητώδους σώματος, ἦτοι ἡ

καλούμενη *μεσομόριος ἀναπνοή*, προκαλεῖ ἀλλοιώσεις καὶ μεταβολάς, αἵτινες δὲν μένουσιν ἐντὸς τοῦ πρωτοπλάσματος περιορισμέναι, ἀλλὰ μεταδίδονται καὶ πέραν τούτου εἰς τὸ περὶ τοὺς μύκητας τούτους σακχαροῦχον ὑγρὸν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ χημικαὶ δράσεις τελοῦνται διὰ κινήσεων τρομωδῶν τῶν ἀτόμων, κατὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν σακχαρομυκητῶν αἱ δονήσεις τῶν μορίων, ἦτοι τῶν ἀθροισμάτων τῶν ἀτόμων τῶν συνιστῶντων τὸ πρωτόπλασμα, μεταδίδονται καὶ εἰς τὴν περικυκλοῦσαν τούτους, ἐπιδεικτικὴν δὲ ἀποσυνθέσεως σακχαρώδη οὐσίαν οὕτω δὲ τὰ μόρια ταύτης δονούμενα νῦν δι' ἐτέρων δονήσεων, χάνουσι τὴν ἀλληλουχίαν αὐτῶν καὶ τὸν συνευρισμὸν καὶ διασπῶνται οὕτω εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ, οἰνόπνευμα καὶ ἄλλας οἰασθήποτε ἐνώσεις.

Ἡ θεωρία αὕτη τοῦ ἐν Μονάχῳ καθηγητοῦ τῆς βοτανικῆς Naegeli ἀνατρέψασα τὴν θεωρίαν τοῦ Pasteur, καθ' ἣν ἀφαιρουμένου τοῦ ὀξυγόνου τῶν θρεπτικῶν οὐσιῶν ἐν αἷς ἀναπτύσσονται οἱ μύκητες διαταράσσεται ἡ ἰσορροπία τῶν ἐνώσεων αὐτῶν, κυριαρχεῖ σήμερον ἐν τῇ φυσιολογίᾳ τῶν φυτῶν, καὶ ἐπαρκεῖ εἰς ἐξήγησιν τῶν φαινομένων τῆς ζυμώσεως καὶ τῆς σήψεως.

Τούτων προταχθέντων περὶ τῆς ζυμώσεως τῶν σακχαρομυκητῶν, δὲν εἶνε δυσχερές εἰς τὸν μετὰ προσοχῆς παρακολουθήσαντα ἡμᾶς ἀναγνώστην νὰ ἐννοήσῃ τίνι τρόπῳ καὶ τὰ βακτηρία δρᾶσιν ἐπὶ τῶν οὐσιῶν ἐν αἷς ἀφθόνως ἀναπτύσσονται. Εἶνε καταφανές ὅτι καὶ ἡ σήψις οὐδὲν ἕτερον εἶνε ἢ ζύμωσις, τουτέστιν ἀποσύνθεσις ὀργανικῶν οὐσιῶν, ἰδίως δὲ λευκιματωδῶν, ἧς τὰ προϊόντα ὄξουσι κακῶς, καὶ ὅτι ὅπως ἔχομεν ζυμώσεις διὰ σακχαρομυκητῶν, οὕτως ἔχομεν καὶ ζυμώσεις διὰ σχιστομυκητῶν ἦτοι βακτηρίων· εἶδος δὲ τῶν ζυμώσεων τούτων εἶνε, καὶ ἡ κυρίως καλούμενη σηπεδονώδης σήψις ἢ καταλαμβάνουσα συνήθως μὲν τὰ νεκρά, εἰνότε δὲ καὶ τὰ ζῶντα ὀργανικὰ σώματα.

Ἡ σήψις γίνεται κατὰδὴλος διὰ τῆς κακῆς ὁσμῆς, ἣν ἀναδίδουσι τὰ σηπόμενα σώματα (πτώματα, ψὰ σεσηπότα κ.λ.) ὑπάρχουσιν ὁμῶς καὶ σήψις καθ' ἃς ἀναδίδεται ἀμμωνιώδης τις μόνον ὁσμὴ. Αἱ ὁσμαὶ αὐταὶ πηγάζουσι

ἀπὸ τῶν σχηματιζομένων ἀεριωδῶν σωμάτων, ἅτινα εἶνε προϊόντα τῆς ἀποσυνθέσεως καὶ ὡς ἀέρια διαχέονται εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν. Εἶνε δὲ τὰ σχηματιζόμενα σώματα διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως πολλὰ καὶ πολυώνυμα, βρεστά καὶ ἀέρια, τινὰ δὲ τούτων ὡς λιπαρά τινὰ ὀξέα, ἅμα σχηματιζόμενα ἀποσυντίθενται εἰς πολλῶν ἀπλουστέρων ἐνώσεις, ἀναπτυσσομένων ἐντὸς αὐτῶν νέων εἰδῶν βακτηρίων, ἀποτελειούντων τὸ ἔργον τῶν πρώτων, οὕτω δὲ αἱ πολύπλοκα ἐνώσεις τῶν λευκωματωδῶν σωμάτων μεταβάλλονται ἐν τέλει εἰς τὰς ἀπλουστάτας τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ ὑδροθειωμένου ἀερίου, τοῦ ὕδατος καὶ τῆς ἀμμωνίας.

Τὰ βακτήρια ἐκτὸς τῆς ἀποσυνθέσεως τῶν λευκωματωδῶν οὐσιῶν προκαλοῦσι καὶ ἄλλας ζυμώσεις ὀνομαζόμενας κατὰ τὸ εἶδος αὐτῶν δι' ἰδίου ὀνόματος καὶ προκαλουμένης δι' ἰδίου ἐκάστης εἰδους βακτηρίου. Ὅταν π. χ. ὀξυζίζη τὸ γάλα ἐντὸς τῶν δοχείων, αἷτιον εἶνε τὸ βακτήριον, τὸ ὀνομαζόμενον Βάκιλλος ὁ τοῦ γαλακτικοῦ ὀξέος (*Bacillus acidi lactici*), ὅστις ἀποσυνθέτει τὰ 3—6 % τοῦ γαλακτοσακχάρου, ἅτινα περιέχει τὸ γάλα, καὶ μεταβάλλει αὐτὰ εἰς γαλακτικὸν ὄξυ καὶ ἀνθρακικόν ἐκ τῶν ὀξέων δὲ τούτων πηγάζει καὶ ἡ ὀξυνη αὐτοῦ γεῦσις. Βραζομένου τοῦ γαλακτος, οἱ Βάκιλλοι φονεύονται, οὕτω δὲ τὸ γάλα διατηρεῖται, μέχρις οὐ πέσωσιν ἐν αὐτῷ καὶ ἀναπτυχθῶσι νέα σπέρματα βακτηρίων.

Ἐνταῦθα ὑπάγεται καὶ τὸ ζύμωμα τῶν ἐψημένων ὀσπρίων, ἅτινα περιέχουσιν ἐλάχιστα ποσὰ σακχάρου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ αἱ ἀσθένειαι τοῦ οἴνου, τοῦ ζύθου καὶ τῶν λοιπῶν οἴνοπνευματωδῶν ποτῶν. Ὁξυζίζουσι δὲ τὰ ποτὰ ταῦτα διότι ἐντὸς αὐτῶν ἀναπτύσσονται βακτήρια, τὰ βακτήρια τοῦ ὄξους, ἅτινα μεταβιάζοντα τὸ ὀξυζυγόνον τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος εἰς τὸ οἴνοπνευμα, τὸ περιεχόμενον ἐντὸς τοῦ οἴνου, μεταβάλλουσιν αὐτὸ εἰς ὄξυκόν ὄξυ. Τὰ βακτήρια ταῦτα, ἀθροίζόμενα ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας, σχηματίζουσι ζωογλοιδεῖς ὑμένας, κοινῶς καλουμένας μάνας τοῦ ζυθοῦ.

Ἐτερον εἶδος ζυμώσεως διὰ βακτηρίων εἶνε ἡ καλουμένη ζυμωσις τοῦ βουτυρικοῦ ὀξέος, καθ' ἣν γαλακτοσακχαρον, γλυκερίνη, ἄμυλον καὶ ἄλλαι οὐσίαι μεταβάλλονται εἰς τὸ ταγγὴν γεῦσιν ἔχον βουτυρικὸν ὄξυ. Διὰ τοῦ βακτηρίου Κλωστριδίου τοῦ βουτυρικοῦ (*Clostridium butyricum*) ταγγίζει τὸ βούτυρον ὅταν μένωσιν ἐπ' αὐτοῦ μόρια γαλακτος προσκεκολλημένα. Διὰ τῆς ζυμώσεως ταύτης σχηματίζονται ἀέρια ἀνθρακικὸν ὄξυ καὶ ὑδρογόνον· ἐνεκα τούτου δὲ ἐντὸς τυρῶν τινῶν, οἷον τοῦ ἐλθετικοῦ, σχηματίζονται κοιλότητες κεναί, τὸ χρῶμα τοῦ τυροῦ γίνεται κίτρινον διαφανές, καὶ ἡ γεῦσις εἶνε μικρὸν τι

νύσσουσα. Τοιαῦτα βακτήρια ἐν ἀφθονίᾳ περιέχει καὶ ἡ ἡμετέρα κοπαιριστὴ τῆς Χίου καὶ ἡ δάκνων καὶ νύσσων τυρῶν νήσων τινῶν, οἷον τῆς Ἀνδρου, Τήνου κ.τ.λ. ὁ ἐν πηλίνοις πίθους ἀποθετός.

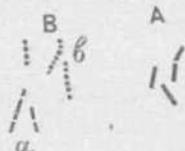
Ἐτερον εἶδος ἰδιαζούσης ὄλως ζυμώσεως εἶνε ἡ τελευταῖον ἀνακαλυφθεῖσα ἀποσυνθεσις ἀνοργάνων οὐσιῶν ὑπὸ τοῦ βακτηρίου τοῦ ὀνομαζομένου Βεγιατόα ἢ λευκή, εὐρισκομένου δὲ ἐντὸς τῶν θειούχων ὑδάτων τῶν ὀρυκτῶν πηγῶν, τῶν ὑδάτων τῶν ἐργοστασίων, κ.τ.λ. Τὰ βακτήρια ταῦτα ἀποσυνθέτοντα τὰ ἀνόργανα θειώδη ἅλατα τῶν πηγῶν, παράγουσι θεικὸν νάτρον καὶ ἀφθονον ὑδροθειωμένον ἀέριον.

Τοιαῦται εἶνε συντόμως αἱ δράσεις τῶν ἀοργάνων τούτων καὶ πανισχύρων ὀργανώσεων ἐπὶ τῶν ἐνοργάνων οὐσιῶν ἐν γένει, ὅταν ἐκλίπη ἀπ' αὐτῶν ἡ ζωή, καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων σιτίων καὶ ποτῶν. Ἐκ τῆς βραχείας δὲ ταύτης ἐπιθεωρήσεως τῶν δράσεων τούτων δὲν παρίσταται νομίζομεν ποσῶς ἀνάγκη νὰ εἰσελθῶμεν εἰς λεπτομερείας ὅπως ὑποδείξωμεν καὶ τίνι τρόπῳ τὰ ὄντα ταῦτα εἰσχωροῦντα καὶ ἐντὸς τοῦ ἀναπνεύοντος καὶ κινουμένου ἀνθρωπίνου σώματος, διεγείρουσι τὰ φαινόμενα τῶν διαφόρων νόσων.

Ἐκ τῶν μυριάδων βακτηρίων, ἅτινα διηνεκῶς κυκλοῦσι τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἢ κἀθηται ἐπ' αὐτοῦ ἢ εἰσέρχονται διὰ τῆς πεπτικῆς καὶ ἀναπνευστικῆς αὐτοῦ κοιλότητος τὰ πλεῖστα, ἐνόσω δὲν ἀναπτύσσονται κατὰ πλήρη, εἶνε ὄλως ἀβλαβῆ καὶ ἀκίνδυνα. Καὶ εἰς τὸ αἷμα δὲ τοῦ ἀνθρώπου εἰσδύοντα παρασύρονται ὑπὸ τῆς κυκλοφορίας καὶ ἀποτίθενται ἐν τινι χώρῳ τοῦ σώματος ἢ ἀποκρίνονται εἰς τὰ ἔξω. Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν ἀβλαβῶν τούτων βακτηρίων ὑπάρχουσι καὶ σμήνη ὀλόκληρα καὶ λεγεῶνες ἄλλων βακτηρίων ἐπιβλαβῶν ἢ αὐτὰ ταῦτα τὰ κοινὰ βακτήρια, ἐνεκα ἀγνώστων λόγων, μετατρέπονται εἰς ἕτερα ἐπιβλαβῆ, ἔχοντα μικρὰς διαφορὰς τῆς μορφῆς, τοῦ μεγέθους κ.τ.λ. Ὡς τοιαῦτα δὲ εὐρίσκοντα τὸ ἀνθρώπινον σῶμα κατάλληλον ἔδαφος ἀναπτύξεως, πολλαπλασιάζονται ἐν αὐτῷ, ἐπιφέροντα τὰς διαφόρους νόσους. Τὰ δευτέρα ταῦτα βακτήρια ὀνομαζόνται παθογόνα.

Τὰ παθογόνα ταῦτα βακτήρια ἀδυνατοῦντα νὰ εἰσδύσωσι διὰ τοῦ ὑγιῶς ἐξωτερικοῦ δερμάτος εἰσβάλλουσιν εἰς τὰ ἐντὸς τοῦ σώματος διὰ τῶν βλεννοῦμένων τῶν ἀναπνευστικῶν ἢ πεπτικῶν ὀργάνων, διὰ τετραυματισμένου τυχόν δερμάτος, καὶ εἰσχωροῦντα ἐντὸς τῶν ἰσθῶν καὶ τῶν ὀργάνων πολλαπλασιάζονται ἀφθόνως καὶ διαδίδονται πολλαχῶς τοῦ σώματος διὰ τοῦ αἵματος καὶ τῶν ἰσθῶν. Μὴ προτιθέμενοι νὰ παρκολληθῶμεν ἐνταῦθα τὰς ἀλλοιώσεις ἃς ἐπιφέρουσι τὰ βακτήρια ἐντὸς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος, ἄτε ὑπαγομένης εἰς τὰς χώρας τῆς

παθολογίας, σημειοῦμεν μόνον ὅτι διὰ τὰ ἀπαισια ὀνόματα τῆς πυαιμίας, τοῦ ἀνθρακος, τῆς πυματιώσεως, τοῦ ἐρυσιπέλατος, τῶν τυφῶν, τῆς διφθεριτιδος, τῶν ὀξέων ἐξανθημάτων, τῆς ὑμενογόνου πνευμονίας, τῆς ὀξείας ἀτροφίας τοῦ ἥπατος, τῆς χολέρας κ.τ.λ. ἔχουσιν ἰδίας ἡμῶν ὀνομαζόμενας μορφὰς βακτηρίων, καὶ ὅτι ὁ τρόπος τῆς δράσεως αὐτῶν δὲν εἶνε διάφορος τοῦ ἄνω περιγραφέντος τῶν ζυμωτικῶν βακτηρίων ἐπὶ τῶν ζυμωσιμῶν οὐσιῶν. Αὐταὶ αὐταὶ αἱ λειτουργίαι τῆς ζωῆς τῶν βακτηρίων ὑποστηρίζονται πιθανῶς ὑπὸ τῆς δράσεως τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐκκρινόμενων φυραμάτων προκαλοῦσιν ἀλλοιώσεις καὶ ἀποσυνθέσεις τῶν ἰσθῶν καὶ τοῦ αἵματος βαθείας, ἢ παράγουσιν οὐσίας, αἷτινες δρῶσιν ἐπὶ τῶν πέριξ ὡς δηλητήρια. Ἡ προκειμένη εἰκὼν 8 παρίστα τὰ βακτήρια τῆς πυματιώσεως.

Εἰκὼν 8. Βακτήρια τῆς πυματιώσεως· Α. Μακροβακτήρια. Β α. Βραχυβακτήρια· β Κόκκοι.

γωγημένων προσκόπων, διευθυνομένων καθ' ὅλας τὰς διευθύνσεις καὶ ἐξακριβούντων τὸν ἀριθμὸν, τὰς θέσεις, τὰς ἀποστάσεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐγνώριζον ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν διὰ τῶν δυνάμεων καὶ διὰ τῶν μέσων ν' ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Οὕτω καὶ ἐν τῷ μεγάλῳ ἀγῶνι περὶ ὑπάρξεως, ὃν διηνεκῶς ἀγωνίζεται ὁ ἀνθρώπος, ἀνετέθη εἰς τοὺς φυσιοδίφας ἢ ὑπηρεσίᾳ τῶν προσκόπων. Εἰσδύοντες οὗτοι εἰς χώρας ἀγνώστους καὶ μακρὰν κειμένης, λαμβάνουσι πληροφορίας περὶ πάντων, ἐξακριβοῦσι τὰς πηγὰς καὶ συναθροίζουσι γεγονότα περὶ τῆς θέσεως, τῆς ἰσχύος ἢ τῆς ἀδυναμίας τοῦ ἀπειλούντος τὸ ἄτομον ἐχθροῦ.»

ΣΠ. ΜΗΔΙΑΡΑΚΗΣ.

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

(Μυθιστόρημα Ἰουλίου Βιρν καὶ Ἀνδρέου Λωρῆ)

[Μετὰφρ. Α. Π. Κουρτίδου.]

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγ. φύλλον.]

Ἡ κυρία Δουρριέν καθ' ὅλον τὸν μακρὸν τῆς θλίψεως αὐτῆς χρόνον διεφύλαττεν ἀμυδρὰν τινὰ ἐλπίδα ὅτι ὁ υἱὸς τῆς ἔζη. Ἐφ' ὅσον μήτηρ τις δὲν ἴδῃ ἰδίους ὄμμασι νεκρὸν τὸ τέκνον τῆς, ἀρνείται νὰ ἐπικυρώσῃ, ὡς εἶπειν, διὰ τῆς συγκαταθέσεώς τῆς, τὴν ἀλήθειαν τοῦ φοβεροῦ καὶ ἀνεπανορθοῦτου γεγονότος, ὅπερ καλεῖται θάνατος. Παραμυθεῖται λέγουσα ὅτι ἠπατήθησαν ἴσως οἱ μάρτυρες, ὅτι παρεπλάνησαν αὐτοὺς τὰ φαινόμενα. Πιστεύει ὅτι δυνατόν νὰ ἐπιστρέψῃ αἴφνης, ἀνάμεινε δ' ὡς εἶπειν τὴν ἐπιστροφὴν ἐκείνην. Χιλιάδες μητέρων στρατιωτῶν καὶ ναυτῶν ὑπόκεινται εἰς τὴν ἐκ στοργῆς φρεναπάτην ταύτην, ἢ δὲ κυρία Δουρριέν, ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην, εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ τρέφῃ τοιαύτην χιμαιρικὴν ἐλπίδα.

Πράγματι ἡ τραγικὴ σκηνὴ τοῦ ναυαγίου διέμενε πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῆς, μετὰ εἰκοσι δύο ἔτη, ζωηρὰ ὡς τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ φοβεροῦ δυστυχήματος. Ἐβλεπε τὴν *Kynthiar* κυματοπληκτον καὶ κινδυνεύουσαν νὰ καταποντισθῇ. Ἐβλεπεν ἐαυτὴν προσδέουσαν διὰ τῶν ἰδίων τῆς χειρῶν τὸ τέκνον τῆς ἐπὶ μεγάλου σωσιβίου, ἐν ᾧ ἐπιβάται καὶ ναῦται εἰσώρμων, ἐταρφεύοντο εἰς τὰς ἀκάτους, εἶτα δὲ ἀπολειφθεῖσαν ὀπίσω καὶ παρακαλοῦσαν, καθικετεύουσαν νὰ σώσωσι τοῦλάχιστον τὸ βρέφος. Ἀνθρωπὸς τις ἔλαβε τότε ἀπὸ τῶν χειρῶν τῆς τὸ σωσίβιον, ἄλλος δὲ τῶν ναυτῶν ἔρριψεν αὐτὴν εἰς μίαν τῶν ἀκάτων. Ἄλλὰ ταῦτοχρόνος μετὰ φρίκης ἀπεριγράπτου εἶδε τὸ σωσίβιον ὠθούμενον εἰς τὴν θάλασσαν, ἀναρπαζόμενον μακρὰν τοῦ πλοίου ὑπὸ τῶν κυ-

Καθ' ἅπασαν τὴν ἄνω περιγραφὴν τῶν μικροσκοπικῶν τούτων ὄντων παρελείψαμεν ν' ἀναφέρωμεν τὰ ἐνδοξα ὀνόματα τῶν ἐργατῶν, ὅτινες πλήρεις ἀφοσιώσεως ἀφιέρωσαν ἅπαντα αὐτῶν τὸν βίον εἰς σπουδὴν τούτων καὶ μελέτην. Ἐν μέσῳ τῆς πληθῆος τῶν ἐρευνητῶν τούτων λάμπουσι τὰ ὀνόματα τοῦ Schwann, Pasteur, Cohn, Naegeli, Billroth, Zopf, ὅτινες ἀκάματοι καὶ ἀκατάβλητοι, συνετέλεσαν τὰ μέγιστα πρὸς διαλεύκανσιν τοῦ σκοτεινοῦ βίου τῶν βακτηρίων.

Τὰ βακτήρια συντελοῦντα εἰς ἀποσύνθεσιν τῶν τεθνεώτων ὄντων καὶ προκαλοῦντα τὸν θάνατον διὰ τῶν νόσων, ἐκλέσαμεν ἐν ἀρχῇ τῆς πραγματικῆς ἡμῶν ὄντα εὐεργετικά. Ἐν τούτοις ὁ ἀνθρώπος ὡς ἄτομον ἢ ὡς κοινωνία, εὐρισκομένη ἐν μέσῳ τῶν ὄντων τούτων, δὲν σκέπτεται οὕτω. Ζητεῖ διὰ παντός τρόπου νὰ διαφύγῃ τὰς ἐπιθέσεις, ἃς ἡ φύσις ἀδιαλείπτως διεγείρει κατ' αὐτοῦ. Ὅπως δὲ οὗτος ἐνίκησε τὴν φύσιν εἰς διαφόρους ἄλλας περιστάσεις καὶ κατέστησεν αὐτὴν ὑποχείριον καὶ δούλην τοῦ πνεύματός του, οὕτω ζητεῖ νὰ εὔρῃ τὰ μέσα πρὸς ἀντίστασιν κατὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν βακτηρίων. Πρὸς τοῦτο δὲ ὀδηγοῦσιν αὐτὸν οἱ φυσιοδίφαι. Ἐνεκα τούτου λίαν ἐπιτυχῶς βακτηριοδότης τις συγκρίνει τοὺς μετὰ τῶν ὄντων τούτων ἐνασχολούμενους ἐπιστήμονας πρὸς τοὺς ἐν πολέμῳ προσκόπους. «Κατὰ τὸν τελευταῖον γαλλογερμανικὸν πόλεμον,» λέγει οὗτος, «οἱ Γάλλοι εὐρισκόμενοι ἀδιακόπως ἐν ἀγνοίᾳ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐχθρῶν καὶ τῆς ἀποστάσεως αὐτῶν, ἐβάδιζον μετ' ἀβεβαιότητος καὶ ἀμφιβολίας, ἐνῶ οἱ Γερμανοὶ περιστοιχιζόμενοι ὑπὸ πλέγματος εὐφῶν καὶ καλῶς παιδα-

μάτων, ἅτινα ἐθραύοντο κατὰ τοῦ ἐπιδεδεμένου λίκνου. Σπαρακτικὴν τότε ἐξέβαλε κραυγὴν, διέφυγε τὰς κρατούσας αὐτὴν χεῖρας, ἐβυθίσθη εἰς τὸ τρικυμιώδες πέλαγος ὅπως σῶσθαι τὸ τέκνον της... Οὐδ' ἐνόησε πῶς ὁ γενναῖος ναύτης Τζὼν Δέμμαν ἔσωσεν αὐτήν, ἀλλ' ἐνεθυμεῖτο ἔτι τὴν ὀδυνηροτάτην ἀφύπνισιν αὐτῆς εἰς τὴν πραγματικότητα, τὴν ὄξειαν ἀπελπισίαν, τὰς πυρετώδεις νύκτας, εἶτα τὴν ἀκατάπαυστον ὀδύνην, καὶ τὰς μακρὰς ἀνωφελεῖς ἐρεῦνας!... Ναί, ἀνεμνησθετο πάντων ἢ δυστήνος γυνή. Ἀκριδέστερον δ' εἰπεῖν τόσον φοβεράν πληγὴν κατήνεγκε κατ' αὐτῆς τὸ δράμα ἐκεῖνο, ὥστε διέμεινεν ἀνάτως μεμλωπισμένη. Εἰκοσιπενταετηρῆς σχεδὸν εἶχε παρέλθῃ ἀπὸ τῶν γεγονότων ἐκείνων, ἀλλ' ἡ κυρία Δουρριέν ἐθρήνηε ἔτι τὸ τέκνον αὐτῆς ὅπως τὴν πρώτην ἡμέραν! Ἐν τῇ κατ' ἐξοχὴν μητρικῇ ἐκείνῃ καρδίᾳ, ἐν μέσῳ τοῦ πένθους καὶ τῆς θλίψεως συνετηρεῖτο ἀκαία ἢ ἀνάμνησις τοῦ προσφιλοῦς ὄντος!...

Ἐνίστα ὄνειροπολοῦσα ἐφαντάζετο τὸν υἱὸν αὐτῆς διερχόμενον τὰς ἀλλεπαλλήλους φάσεις τῆς παιδικῆς ἡλικίας, τῆς ἡθῆς καὶ τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας. Ἐκαστον ἔτος ἀναπαρίστα αὐτὸν ὅσος θὰ ἦτο, ὅσος ἦτο ἴσως, διότι διεφύλαττε πείσμα ὅτι πιστὸν ὅτι ἐξῆ εἰσέτι. Τὴν ἀόριστον ἐκείνην ἐλπίδα οὐδὲν ἴσχυσε ν' ἀποσβέσῃ οὐδ' αἰμάταιαι ἐνέργειαι οὐδ' αἰ ἀνωφελεῖς ἐρευναι, οὐδ' ὁ παρελθὼν χρόνος!

Διὰ τοῦτο τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἀνέμενε τὸν πατέρα αὐτῆς στερεὰν ἔχουσα ἀπόφασιν νὰ ζητήσῃ ἀκριβεῖς περὶ τῶν συμβαινόντων πληροφορίας.

Ὁ Δουρριέν ἀφίκετο παρακολουθούμενος ὑπὸ νέου τινός, ὃν συνέστησεν αὐτῇ διὰ τούτων τῶν λέξεων:

— Κόρη μου, σοῦ συνιστῶ τὸν κύριον Ἔρικ Ἐρσεβον περὶ τοῦ ὁποῦ τσακίς σοῦ ὠμίλησα, καὶ ὅστις πρὸ ὀλίγου ἦλθεν εἰς Παρισίους. Ἡ Γεωγραφικὴ Ἑταιρία θὰ τῷ ἀπονείμῃ τὸ μέγα μετάλλιον τῆς τιμῆς μου ἕκαμε δὲ τὴν χάριν νὰ δεχθῇ τὴν φιλοξενίαν μας.

Ἐν τῇ ἀμάξῃ εἶχε συμφωνηθῆ νὰ μὴ ἀποκαλυφθῇ ἀμέσως καὶ τραχέως ἡ ἀλήθεια, ἀλλ' ὁ Ἔρικ νὰ διηγηθῇ πρῶτον τυχαίως δῆθεν τὴν ιστορίαν τοῦ ἐν Νορῶ ἐυρεθέντος παιδίου, καὶ οὕτω κατὰ μικρὸν, χωρὶς νὰ ἐπενέγκῃ βίαιον ἠθικὸν κλονισμόν εἰς τὴν κυρίαν Δουρριέν νὰ ὁμολογήσῃ ὅτι εἶνε υἱὸς της. Ἀλλ' εὐρεθεὶς ἐνώπιον τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπελάθετο τῶν ἀποφασισθέντων. Ἐγένετο ὠχρότατος καὶ ὑπέκλινε βαθείως οὐδὲ λέξιν δυνηθεὶς ν' ἀρθρώσῃ.

Αὕτη δὲ ἐγερθεῖσα τοῦ ἀνακλίντρου παρετήρει αὐτὸν μετ' ἀγαθότητος. Ἀλλ' αἰφνης οἱ ὀφθαλμοὶ της διεστάλησαν, τὸ χεῖλός της ἐφρικίασεν, ἡ χεὶρ της ἐτάθη πρὸς αὐτόν:

— Υἱέ μου!... Εἰσθε υἱὸς μου! ἀνέκραξε. Χωρῆσασα δ' ἐν βῆμα πρὸς τὸν Ἔρικ.

— Ναί, εἶσαι τὸ παιδί μου, εἶπεν. Ἐχεις ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ πατρός σου!...

Ἐν ᾧ δ' ὁ Ἔρικ κατασπόμενος εἰς δάκρυα ἐγονυπέτει ἐνώπιον τῆς μητρὸς του, ἡ δυστυχῆς γυνὴ λαβοῦσα διὰ τῶν δύο χειρῶν τὴν προσφιλῆ κεφαλὴν τοῦ υἱοῦ της καὶ ἀσπαζομένη αὐτὸν ἐπὶ τοῦ μετώπου κατέπιπτε λιπόθυμος ἐξ ὑπερβαλλούσης εὐτυχίας!...

ΚΒ'

Ἐπίλογος.

Μετὰ ἓνα μῆνα ἡ θετὴ τοῦ Ἔρικ οἰκογένεια προσεκληθῆ εἰς οἰκογενειακὴν ἑορτὴν ὑπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τοῦ πάππου εἰς τὸ ἡμίσειαν λεῦγαν ἀπέχον τῆς Βρέστης κτήμα αὐτῶν Βαλφεραί. Ἡ κυρία Δουρριέν ἠθέλησεν ἐξ εὐγενοῦς εὐγνωμοσύνης, νὰ καταστήσῃ κοινωνοῦς τῆς βαθείας, τῆς ἀνεκφράστου χαρᾶς αὐτῆς, τὰς ἀφελεῖς καὶ ἀγαθὰς ἐκείνας ὑπάρξεις, αἵτινες εἶχον σῶσθαι τὸν υἱὸν της. Ἀπήτησε δὲ ὅπως καὶ ἡ κυρὰ Κατρίνα καὶ ἡ Βάνδα, ὁ Ἐρσεβον καὶ ὁ Ὄθων ἔλθωσιν ἐκ Νορβηγίας μετὰ τοῦ ἱατροῦ Σβαρευκρόνα, τῆς Καζας, τοῦ Βρέδεζορδ καὶ τοῦ Μαλαρίου.

Ἐν μέσῳ τῆς τραχείας ἐκείνης τῆς Βρεττάνης φύσεως, παρὰ τὴν ἀγρίαν τῆς Ἀρμωρικῆς θάλασσαν, οἱ Νορβηγοὶ ἦσαν ἤττον βεβαίως ἐκτετοπισμένοι ἢ ἐν τῇ ὁδῷ Βαρὲν τῶν Παρισίων. Ἐπεχειροῦν μακροῦς εἰς τὰ δάση περιπάτους, διηγούντο πρὸς ἀλλήλους ὅτι ἠγνόουν οἱ μὲν περὶ τῶν δέ, συνημολόγουν τὰ μέρη τῆς ἀληθείας ἢ ἐγίνωσκεν ἕκαστος περὶ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης ιστορίας. Κατὰ μικρὸν δὲ πλεῖστα ἀνεξήγητα αὐτῆς σημεῖα διηυκρινήθησαν. Φῶς ἐξέθορον ἐκ τῆς συσχετίσεως τῶν γεγονότων, τῶν μακρῶν διαλεξεῶν καὶ συζητήσεων.

Καὶ πρῶτον ποῖος ἦν ἄραγε ὁ Τούδωρ Βράουν; Ἐκ ποίου μεγάλου συμφέροντος ὁρμώμενος παρεκώλυε παντὶ σθένει τὸν Ἔρικ ν' ἀνεύρῃ τὴν οἰκογένειάν του; Μία καὶ μόνη λέξις τοῦ Πατρικίου Ὀδόνογαν ἤρκεσε ν' ἀποκαλύψῃ τοῦτο ὁ Τούδωρ Βράουν ἐκαλεῖτο ἀληθῶς Τζὼν, ὑπὸ τοῦτο δὲ τὸ ὄνομα μόνον ἐγίνωσκεν αὐτὸν ὁ δυστυχῆς Ἴρλανδός. Ἀλλ' ὁ Νῶε Τζὼν ἦτο συνέταιρος τοῦ πατρός τοῦ Ἔρικ ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει τῆς πηγῆς τοῦ πετρελαίου, ἢ εἶχεν ἀνακαλύψῃ ὁ νεαρὸς μηχανικός ἐν Πενσυλβανίᾳ. Ἡ ἀπλῆ ἐξακρίβωσις τῆς ταυτότητος τοῦ Ἀμερικανοῦ ἔρριπεν ἀκαίσιον φῶς ἐπὶ γεγονότων, ἅτινα ἐπὶ μακρὸν διέμειναν μυστηριώδη. Τὸ ὑπόπτον τῆς Κυνθίας ναυάγιον, ἡ πτώσις τοῦ βρέφους εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ θάνατος ἴσως τοῦ πατρός τοῦ Ἔρικ — πάντα ταῦτα φεῦ! ὡς ἀρχικὴν αἰτίαν εἶχον τὸ ἐταιρικὸν συμβόλαιον, ὅπερ ὁ Δουρριέν ἀνεύρεν

ἐν τοῖς ἐγγράφοις του καὶ ὕπερ διεσάφισε διὰ τινῶν ἐπεξηγήσεων.

— Πολλοὺς μῆνας πρὸ τοῦ γάμου του, εἶπεν εἰς τοὺς φίλους τοῦ Ἔρικ, ὁ γαμβρός μου εἶχεν ἀνακαλύψῃ πλησίον τοῦ Χαρρισβούργου πηγὴν πετρελαίου. Ἀλλὰ στερούμενος τῶν ἀναγκαίων κεφαλαίων ὅπως ἀγοράσῃ τὴν ἰδιοκτησίαν αὐτῆς, ἐκινδύνευε ν' ἀπολέσῃ τὰ μεγάλα κέρδη ἅτινα ὑπισχεῖτο ἡ ἐπιχείρησις. Τυχαίως ἐγνώρισεν τότε τὸν Νῶε Τζὼν, ὅστις δυσχυρίζετο μὲν ὅτι ἦτο βοέμπορος ἐκ Φάρ—Ουέστ, ἀλλὰ πράγματι ἦτο — ὡς βραδύτερον ἐγνώσθη — δουλέμπορος εἰσάγων εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀνδράποδα ἐκ τῆς Νοτίας Καρολίνας. Ὁ Τζὼν οὗτος ἀνέλαβε νὰ καταβάλλῃ τὸ πρὸς ἀγορὰν τῆς πηγῆς *Bardallias* καὶ ἐκμετάλλευσιν αὐτῆς ἀπαιτούμενον ποσόν, ἔπεισε δὲ τὸν Γεώργιον νὰ ὑπογράψῃ συμβόλαιον ἐξασφαλίζον εἰς ἑαυτὸν τὸ πλεῖστον τοῦ κέρδους. Ἐγὼ ἠγνόουν τοὺς ὄρους τοῦ συμβολαίου τούτου, κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ γάμου τῆς θυγατρὸς μου, κατὰ πάντα δὲ τὰ φαινόμενα καὶ ὁ Γεώργιος αὐτὸς τοὺς ἠγνόει. Ἦτο ἡμιστὰ ἐντρίβης περὶ τὰ τοιαῦτα. Εἶχε πλεῖστα ἄλλα προσόντα, ἦτο ἀπαράμιλλος μαθηματικός, φυσικός, μηχανικός, ἀλλ' ἐστερεῖτο πάσης πείρας τοῦ βίου δις ἤδη δι' ἀπειρίαν περιουσίαν ὄλην ἀπολέσας.

Ὡς φαίνεται, καὶ εἰς τὰς μετὰ τοῦ Νῶε Τζὼν διαπραγματεύσεις του ἔδειξε τὴν συνήθη του ἀμεριμνησίαν. Ὑπέγραψε κλειστοῖς ὄμμασι τὸ ὑποβληθὲν αὐτῷ συμβόλαιον. Ἰδοὺ τὰ κυριώτερα ἄρθρα αὐτοῦ, κατὰ μετάφρασιν ἐκ τῆς ἀγγλικῆς εἰς τὴν ἥτο συντεταγμένον.

«... Ἄρθ. 3. Ἡ κυριότης τῆς πηγῆς *Bardallias* θὰ μείνῃ ἀδιαίρετος μετὰ τοῦ ἀνακαλύψαντος αὐτὴν κ. Γεωργίου Δουρριέν καὶ τοῦ ἑτερορροῦθμου συνεταίρου κ. Νῶε Τζὼν.

«Ἄρθ. 4. Ὁ κ. Νῶε Τζὼν θέλει ἔχῃ τὴν διαχείρισιν ὄλου τοῦ χρηματικῆς ποσοῦ, ὅπερ κατέβαλε πρὸς ἐκμετάλλευσιν τῆς πηγῆς. Θὰ πωλῇ τὰ προϊόντα αὐτῆς, θ' ἀποταμιεύῃ τὰς εἰσπράξεις, θὰ ἀποτίνῃ τὰς δαπάνας ὑποχρεούμενος νὰ δικαιολογῇ αὐτάς ἕκαστον ἔτος εἰς τὸν συνέταιρόν του καὶ νὰ διανέμηται μετ' αὐτοῦ τὰ καθαρὰ κέρδη. Ὁ δὲ κ. Γεώργιος Δουρριέν θὰ διευθύνῃ τὰ τεχνικὰ ἔργα τῆς ἐπιχειρήσεως.

Ἄρθ. 5. Ἐν ἡ περιπτώσει εἰς τῶν συγκυρίων ἐπιθυμηθῆ νὰ πωλῆσῃ τὸ μερίδιον αὐτοῦ ὑποχρεοῦται νὰ παράσχῃ τὸ δικαίωμα τῆς προαγορᾶς εἰς τὸν συνέταιρόν του ὅστις λαμβάνει τρίμηνον προθεσμίον πρὸς ἀπόφασιν, θέλει δὲ γίνῃ ἀπόλυτος κύριος καταβάλλων τὸ κεφάλαιον πρὸς τρία τοῖς ἑκατὸν ἐπὶ τῶν βεβαιωθεισῶν προσόδων κατὰ τὸν τελευταῖον ἰσολογισμόν.

Ἄρθ. 6. Μόνα τὰ τέκνα ἑκατέρου τῶν συνεταίρων κληρονομοῦσι τὰ δικαίωματα αὐτοῦ. Ἐν ἡ περιπτώσει ὁ εἰς τῶν συνεταίρων εἶνε ἄτεκνος,

ἢ ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ τέκνου ἢ τῶν τέκνων τοῦ ἀποθανόντος συνεταίρου, πρὸ τῆς συμπληρώσεως τοῦ εἰκοστοῦ αὐτῶν ἔτους, ἡ κυριότης ὀλόκληρος μεταβαίνει εἰς τὸν ἐπιζῶντα συνέταιρον, ἀποκλειομένων πάντων τῶν ἄλλων κληρονομῶν τοῦ ἀποθανόντος.

«Σημ. Τὸ παρὸν ἄρθρον συνετάχθη ἕνεκα τῆς διαφόρου ἐθνικότητος τῶν δύο συνεταίρων καὶ πρὸς ἀποφυγὴν δικαστικῶν περιπλοκῶν.»

Τοιοῦτο ἦτο, ἐξηκολούθησεν ὁ Δουρριέν, τὸ συμβόλαιον τὸ ὁποῖον εἶχεν ὑπογράψῃ ὁ μέλλων γαμβρός μου, καθ' ἣν ἐποχὴν οὐδ' ἐφαντάζετο κἄν νὰ νυμφευθῇ, καὶ ὅτε πάντες, ἐκτὸς ἴσως τοῦ Νῶε Τζὼν, ἠγνόουν τὴν μεγίστην ἀξίαν ἣν ἐμελλε βραδύτερον ἀποκτήσῃ ἡ πηγὴ *Bardallias*. Ὁ Ἀμερικανὸς ἐσκόπει πιθανῶς ν' ἀπελπίσῃ τὸν συνέταιρόν του περὶ τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐξογκῶν ἐπίτηδες τὰς δυσχερείας ὅπως δι' ἐλαχίστης δαπάνης ἀποκτήσῃ τὴν ἀποκλειστικὴν κυριότητα. Ὁ γάμος τοῦ Γεωργίου μετὰ τῆς θυγατρὸς μου, ἡ γέννησις τοῦ υἱοῦ των, καὶ ἡ αἰφνιδία ἀποκάλυψις τοῦ μεγίστου τῆς πηγῆς πλούτου, μετέβαλον ἄρδην τὰ πράγματα. Δὲν ἦτο πλέον δυνατὸν νὰ σπετερισθῇ ἀντὶ τεμαχίου ἄρτου τὴν προσοδοφόρον ἐκείνην πηγὴν, ἀλλ' ἤρκει ν' ἀποθάνῃ ὁ Γεώργιος καὶ εἶτα ὁ μοναδικὸς αὐτοῦ κληρονομὸς. Ὅθεν μετὰ δύο ἀπὸ τοῦ γάμου του ἔτη, ἐξ μῆνας μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ ἐγγόνου μου, ὁ Γεώργιος εὐρέθη νεκρὸς πλησίον φρεατός τινος, δηλητηριασθεὶς ὑπὸ θανατηφόρων ἀτμῶν, ὡς εἶπον οἱ ἱατροί. Δὲν ἦμην τότε εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας, διότι ἐν τῷ μεταξύ εἶχον διορισθῆ εἰς τὴν Ῥόγαν, τὸ δὲ ζήτημα τῆς κληρονομίας ἐκανονίσθη ὑπὸ πληρεξουσίου ἐπιτρόπου. Ὁ Νῶε Τζὼν ἐφάνη συμβιβαστικώτατος καὶ ὑπέγραψε πάντας τοὺς ὑπὸ τῆς θυγατρὸς μου προταθέντας ὄρους. Συνεφωνήθη δὲ νὰ ἐξακολουθήσῃ οὗτος ἐκμεταλλεούμενος τὴν πηγὴν τοῦ πετρελαίου διὰ λογαριασμόν τῆς ἐταιρίας καταβάλλων καθ' ἐξαμηνίαν εἰς τὴν Κεντρικὴν Τράπεζαν τῆς Νέας Ἰόρκης τὸ ἀνήκον εἰς τὸ παιδίον μέρος τῶν καθαρῶν κερδῶν. Φεῦ! οὕτε τὴν πρώτην κἄν ὅσον ἐπέπρωτο νὰ πληρώσῃ!... Ἡ θυγάτηρ μου ἀπεφάσισε νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ ἐπιβιβασθεῖσα τῆς *Kenthal*. Τὸ πλοῖον τοῦτο ὡς γνωστὸν ἐναυάγησεν, ἀλλὰ ὑπὸ τόσον ὑπόπτους περιστάσεις ὥστε ἡ ἀσφαλτικὴ Ἑταιρία κατῴρθωσε ν' ἀπαλλαγῇ πάσης εὐθύνης. Ἐν τῷ ναυαγίῳ ἐκείνῳ ὁ μοναδικὸς κληρονομὸς τοῦ Γεωργίου ἐξηφανίσθη, ἕκτοτε δὲ ὁ Νῶε Τζὼν ἔμεινε μόνος κύριος τῆς πηγῆς *Bardallias*, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καρπούμενος ἐξ αὐτῆς εἰσόδημα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδων δολαρίων!

— Δὲν ὑποπτεύθητε ποτὲ ὅτι ὁ Ἀμερικανὸς ἦτο ἀναμειγμένος εἰς τὰ ἀλλεπαλλήλα ταῦτα δυστυχήματα; ἠρώτησεν ὁ Βρέδεζορδ.

— Τὸν εἶχεν ὑποπτευθῆ, ὡς ἦτο ἐπόμενον, διότι ἡ συρροὴ ἐκείνη τῶν τυχαίων δῆθεν δυστυχημάτων, τὰ ὅποια ὅλα ἔτεινον εἰς τὸν αὐτὸν σκοπόν, ἦτο λίαν ὑποπτος· ἀλλὰ πῶς ν' ἀποδείξω βασιμους τὰς ὑπονοίας μου, ἰδίως δὲ πῶς νὰ εὐρω ἰπαρκῆ στοιχεῖα ὅπως πείσω τὴν δικαιοσύνην νὰ ἐπιληφθῆ ἀνακρίσεων; Ἐστηρίζομαι ἐπὶ ὑποθέσεων μόνον, εἰς τὴν δὲ ἐκ πείρας πόσον ὀλίγας ἐλπίδας πρέπη νὰ ἔχη τις ἐκ τῶν δικαστηρίων εἰς διεθνεῖς ἰδίᾳ διαδικασίας. Ἐκτὸς τούτου καθήκον εἶχον νὰ παρηγορήσω τὴν θυγατέρα μου, τοιαύτη δὲ δίκη ὄχι μόνον θ' ἀνεργίριζε τὴν ὀδύνην της ἀλλὰ καὶ θὰ ἐφαίνετο ὡς ἐξ ἀπλῆς φιλοχρηματίας κινήθεισα. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ἀπεφάσισα νὰ σιωπήσω. Ἐπραξα κακῶς ἄρα γε; Δὲν τὸ πιστεύω, διότι ἔχω τὴν πεποιθήσιν ὅτι οὐδὲν θὰ κατώρθουν. Ἰδέτε, σήμερον ἔτι, εἰ καὶ συνενοῦμεν ὅλας τὰς ἐντυπώσεις μας, ὅλα τὰ γνωστὰ εἰς ἡμᾶς γεγονότα, πόσον δύσκολον εἶνε νὰ καταλήξωμεν εἰς ἀκριβῆς τι συμπέρασμα!

— Ἄλλ' εἰς πάντα ταῦτα πῶς ἐξηγεῖτε τὸ μέρος τὸ ὅποιον διεδραμάτισεν ὁ Πατρίκιος Ὀδόνογαν; προσεῖπεν ὁ ἰατρός Σβαρευγκρόνα.

— Ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου καὶ πολλῶν ἄλλων εἵμεθα ἠναγκασμένοι νὰ προσφύγωμεν εἰς εἰκασίας· ἀλλὰ νομίζω ὅτι ἡ ἐπομένη εἶνε ἡ πιθανωτέρα. Ὁ Ὀδόνογαν οὗτος, μαθητευόμενος ὢν ἐπὶ τῆς *Kurthias* καὶ διωρισμένος εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ πλοίαρχου, εὗρίσκειτο εἰς διαρκεῖς σχέσεις μὲ τοὺς ἐπιβάτας τῆς πρώτης θέσεως, ὁποῦνες συνἔτρωγον μετὰ τοῦ κυβερνήτου. Ἐγνώριζε λοιπὸν βεβαίως τὸ ὄνομα τῆς θυγατρὸς μου, καὶ τὴν ἐθνικότητά της καὶ ἠδύνατο εὐκόλως νὰ συντελέσῃ εἰς ἀνεύρεσίν της. Ἀνέθηκεν ἄρα γε εἰς αὐτὸν ὁ Νῶε Τζῶν ἐγκληματικὴν τινὰ ἐντολήν; Συνήργησε καὶ οὗτος εἰς τὸ ὑποπτον ναυάγιον τῆς *Kurthias*, ἢ ἀπλῶς μόνον ἔρριψε τὸ παιδίον εἰς τὴν θάλασσαν;— ταῦτα πάντα οὐδέποτε θὰ μάθωμεν ἀκριβῶς, διότι ὁ Ἰρλανδὸς ἀπέθανεν. Ὅπως δὲ ἴσως ὅμως βέβαιον εἶνε ὅτι ἐγίνωσκε κάλλιστα ποῖαν σπουδαιότητα εἶχε διὰ τὸν πρῶτον συνέταιρον τοῦ Γεωργίου ἀπὸ παιδὶ τοῦ σωσιβίου καὶ ὅτι τοιοῦτος ἄνθρωπος, ὅπως μᾶς παριστάνουν τὸν Ὀδόνογαν, μέθυσος καὶ ὀκνηρὸς, θὰ ἠθέλησεν ἐξάπαντος νὰ καρπωθῆ τὸ μυστικὸν πρὸς χρηματισμὸν. Εἰς τὴν δὲ Ὀδόνογαν ὅτι ἀπὸ παιδὶ τοῦ σωσιβίου ἦτο πράγματι ζῶν; Τὸ ἔσωσεν ἄρα γε ἐπίτηδες ἀνελέκτως τῆς θαλάσσης καὶ ἀρεῖς ἐπειτα αὐτὸ παρὰ τὴν Νορῶν ἢ ἄλλως πως; Καὶ τούτο εἶνε δυνατόν. Ἄλλ' ἐξάπαντος εἶχε διαβεβαίωσιν τὸν Νῶε Τζῶν ὅτι τὸ «παιδὶ τοῦ σωσιβίου» ἔζη καὶ μετὰ τὸ ναυάγιον, εἶχε καυχήσῃ ὅτι ἐγνώριζε ποῦ εὗρίσκειτο ἀναμφιβόλως δὲ θὰ ἐδήλωσε πρὸς αὐτὸν ὅτι ἔλαβε τὰ μέτρα του ὅπως, ἂν τῷ συμβῆ δυστύχημα τι, μάθῃ τὸ παιδίον τὴν ἀλήθειαν. Ὁ Νῶε

Τζῶν ἠναγκάσθη τότε ν' ἀγοράσῃ τὴν σιωπὴν τοῦ ἄλλοτε μαθητευομένου τῆς *Kurthias*, αὐτὴ δὲ βεβαίως ἦτο ἡ πηγὴ τῶν περιοδικῶν προσόδων τοῦ Ἰρλανδοῦ ὁσάκις ἐπανέκαμπεν εἰς Νέα Ἰόρκην.

— Ὅλα αὐτὰ μοὶ φαίνονται πιθανώτατα, εἶπεν ὁ Βρέδεζορντ. Προσθέτω δὲ ὅτι ἡ ἀλληλουχία τῶν γεγονότων ἐπικυροῦ πληρέστατα τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Αἱ πρῶται γνωστοποιήσεις τοῦ ἰατροῦ Σβαρευγκρόνα ἐτάραξαν τὸν Νῶε Τζῶν. Ἐνόμισεν ἀπαραίτητον ν' ἀπαλλαγθῆ τοῦ Πατρίκιου Ὀδόνογαν, ἀλλ' ἠναγκάσθη νὰ ἐνεργήσῃ μὲ φρόνησιν ἀκριβῶς διότι ὁ Ἰρλανδὸς ἐβεβαίωσεν ὅτι εἶχε λάβῃ προφυλακτικὰ μέτρα. Ἐκρέσθη λοιπὸν εἰς τὸ νὰ τὸν ἐκποθήσῃ, πείσας αὐτὸν ὅτι ἐπέκειτο ταχεῖα παρέμβασις τῆς ποινικῆς δικαιοσύνης. Ταῦτα ἐξάγονται καὶ ἐξ ὅσων μᾶς διηγήθη ἐν Νέα Ἰόρκῃ ὁ πανδοχεὺς τῆς *Ερυθρᾶς Ἀγκύρας* Βούουλες, καὶ ἡ σπουδὴ μετ' ἧς ἐδραπέτευσεν ὁ Ὀδόνογαν. Ἐξάπαντος θὰ ἐνόμισεν ὅτι ἐκινδύνευε νὰ συλληφθῆ καὶ διὰ τοῦτο μετηνάστευσε τόσον μακρὰν—μέχρι τῶν Σαμογετῶν—καὶ ὑπὸ ψευδὲς ὄνομα. Ὁ Νῶε Τζῶν, ὅστις τῷ εἶχε δώσῃ βεβαίως τὴν συμβουλὴν ἐκείνην, ἐνόμισεν ὅτι ἦτο ἀσφαλίστατος πλέον. Ἄλλ' αἱ ζητοῦσαι τὸν Πατρίκιον Ὀδόνογαν γνωστοποιήσεις ἐνέβαλον αὐτὸν εἰς δεινὴν ἀνησυχίαν. Ἦλθε λοιπὸν εἰς τὴν Στοκόλμην ἐπίτηδες ὅπως μᾶς βεβαίωσεν ὅτι ὁ Πατρίκιος Ὀδόνογαν εἶχεν ἀποθάνῃ, ἐπίσης δὲ ὅπως ἰδίως ὁμοίως ἴδῃ μέχρι τίνος εἶχον προχωρήσῃ αἱ ἐρευναί μας. Τέλος ἐπῆλθεν ἡ ἐκ τῆς *Βέγας* ἀνταπόκρισις καὶ ὁ ἀπόπλους τῆς *Αλάσκας* εἰς τὰς πολιτικὰς θαλάσσας. Ὁ Νῶε Τζῶν ἢ Τούδωρ Βράουν βλέπων τότε ἐπικείμενον τὸν κίνδυνον—διότι ἡ εἰς τὸν Πατρίκιον Ὀδόνογαν ἐμπιστοσύνη του ἦτο ἐλαχίστη βεβαίως,—δὲν ἀπώκνησεν οἰονδήποτε ἐγκλημα νὰ διακράξῃ πρὸς σωτηρίαν του· εὐτυχῶς τὰ πράγματα ἀπέληξαν αἰσίως, ἀλλὰ τὴν ἀνάμειχτα νὰ εἴπωμεν ὅτι εὐθηνὰ τὴν ἐγλυτώσαμεν.

—Τίς οἶδε! ἴσως αὐτοὶ οὗτοι οἱ κίνδυνοι συνετέλεσαν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ μας! εἶπεν ὁ ἰατρός. Ἄν δὲν ἐναυαγοῦμεν εἰς τὴν *Κρῦαν Ξέραν*, θὰ ἐξηκολουθοῦμεν πιθανῶς τὸν πλοῦν μας διὰ τῆς Σουεζίου διώρυγος καὶ θὰ ἐφθάνομεν εἰς τὸν Βερίγγιον πορθμὸν πολὺ ἄργα ὥστε δὲν θὰ εὗρίσκομεν τὴν *Βέγαν*. Εἶνε δὲ πολὺ ἀμφίβολον ὅτι θὰ κατωρθώνομεν νὰ μάθωμεν τίποτε ἀπὸ τὸν Ὀδόνογαν ἂν εὗρίσκομεν αὐτὸν μετὰ τοῦ Τούδωρ Βράουν!.. Πραγματικῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν συνετέλεσαν τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτῆς τραγικὰ συμβάντα, τὴν δὲ ἀνεύρεσιν τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἐρικ ὀφείλομεν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸν περίπλου ὃν ἐξέτελεσεν ἡ *Αλάσκα*, καὶ εἰς τὴν δόξαν τὴν ὅποιαν ἐκ τούτου ἀπέκτησεν ὁ νεαρὸς αὐτῆς κυβερνήτης.

—Ναί, εἶπεν ὑπερηφάνως ἡ κυρία Δουρριέν θωπεύουσα διὰ τῆς χειρὸς τὴν κόμην τοῦ υἱοῦ της, ἡ δόξα μοῦ τὸν ἀπέδωκε!

Ταῦτοχρόνως δὲ σχεδὸν προσεῖπε:

—... Ὅπως μοῦ τὸν εἶχεν ἀφαιρέσῃ τὸ ἐγκλημα, ὅπως μοὶ τὸν διεφύλαξεν ἡ ἀγαθότης ὄλων σας καὶ μοῦ τὸν ἔκαμε τοιοῦτον ὥστε νὰ ὑπερηφανεύομαι δι' αὐτόν...

—Καὶ ὅπως ἡ μιαιότης τοῦ Νῶε Τζῶν θὰ κάμῃ τὸν Ἐρικ μας ἕνα τῶν πλουσιωτέρων ἀνδρῶν τῆς Ἀμερικῆς! ἀνέκραξεν ὁ Βρέδεζορντ.

Πάντες ἠτένισαν ἐπ' αὐτὸν μετ' ἐκπλήξεως.

—Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ περιφανὴς δικηγόρος. Ὁ Ἐρικ δὲν εἶνε ὁ κληρονόμος τοῦ πατρὸς του εἰς τὴν κατὰ τὸ ἡμισυ κυριότητα καὶ νομὴν τῆς πηγῆς *Bardaljac*;... Δὲν ἐστερήθη παρανόμως τῶν ἐξ αὐτῆς προσόδων εἰκοσι δύο ὀλόκληρα ἔτη; Διὰ τὴν διεκδικήσῃ αὐτὰς ἀρκεῖ ν' ἀποδείξῃ ὅτι εἶνε υἱὸς τοῦ Γεωργίου Δουρριέν, δύναται δὲ νὰ πράξῃ τούτο διὰ τῆς μαρτυρίας ὄλων μας, ἀπὸ τῆς μαρτυρίας τοῦ Ἐρσεβον καὶ τῆς κυρᾶς Κατρίνας μέχρι τοῦ Μαλαρίου καὶ ἡμῶν αὐτῶν. Ἄν ὁ Νῶε Τζῶν ἀφῆκε τέκνα, τὰ τέκνα ταῦτα εἶνε ὑπεύθυνα διὰ τὴν ὑπέρογκον ταύτην καθυστέρησιν, ἧτις θ' ἀπορροφήσῃ πιθανῶς ὄλον τὸ εἰς αὐτὰ ἀνήκον μερίδιον τοῦ ἐταιρικοῦ κεφαλαίου. Ἄν ὁ ἄθλιος ἐκεῖνος δὲν ἔχη τέκνα, τότε κατὰ τοὺς ἄλλους τοῦ συμβολαίου τὸ ὅποιον μᾶς ἀνεγνώσεν ὁ κ. Δουρριέν, ὁ Ἐρικ καθίσταται ὁ ἀποκλειστικὸς κληρονόμος. Ὡστε ἢ οὕτως ἢ ἄλλως ὁ Ἐρικ ἔχει ἐν Πενσυλβανίᾳ ἑκατὸν πενήτηκοντα ἕως διακοσίων χιλιάδων δολλαρίων ἐτήσιον εἰσόδημα!..

—Αἰ, αἰ!.. εἶπε γελῶν ὁ ἰατρός Σβαρευγκρόνα, ὁ μικρὸς ψαρῆς τῆς Νορῶνης ἔγεινε, βλέπω, περίφημος γαμβρός... Ἐβραβεύθη ἀπὸ τὴν Γεωγραφικὴν ἐταιρίαν, ἐξέτελεσε τὸν πρῶτον περὶ τὸν πόλον περίπλου, καὶ ἔχει πρόσδοτον διακοσίων χιλιάδων δολλαρίων!.. Δὲν πιστεύω νὰ εὗρίσκωνται πολλοὶ τοιοῦτοι σύζυγοι ἐν Στοκόλμῃ!.. Τί λέγεις καὶ σὺ, Κάζα;

Ἡ νεῆνις ἐγένετο περιπόρφυρος ἀκούσασα τὴν αἰφνιδίαν ἐκείνην ἐρώτησιν, ἧς ὁ θεὸς αὐτῆς δὲν ὑπόπτως βεβαίως τὴν σκληρότητα. Ἡ Κάζα πρὸ μικροῦ ἀκριβῶς διανοεῖτο ὅτι εἰδείχθη λίαν ἀδελξία ἀπενθαρρύνεσθαι τὸ πρὸς αὐτὴν αἶσθημα τοῦ Ἐρικ, καὶ ὅτι ἔπρεπε τοῦ λοιποῦ νὰ μεταβάλλῃ συμπεριφορὰν.

Ἄλλ' ὁ Ἐρικ, παραδόξως οὐδὲν ἠσθάνετο πλέον πρὸς αὐτὴν ἀφ' ὅτου ἔβλεπεν ἑαυτὸν ὑπερτερον τῆς ἀδίκου περιφρονησεῖς της. Εἶτε διότι ἡ ἀπουσία καὶ οἱ κατὰ τὰς μακρὰς νυκτερινὰς τετραωρίας διαλογισμοὶ κατέδειξαν αὐτῷ τὴν ζηρότητα τῆς καρδίας τῆς Κάζας, εἶτε δι' ἄλλο τι, εἰς τὴν ἀλαζόνα κόρην ἐδείκνυε μόνον τὴν ἀπολύτως ἀναγκαίαν φιλοφροσύνην, ἧς ἐδικαιοῦτο νὰ

τύχῃ καὶ ὡς νεῆνις καὶ ὡς ἀνεψιὰ τοῦ ἰατροῦ Σβαρευγκρόνα.

Ἡ ἀγάπη δ' αὐτοῦ ἐτάραξε ἐπὶ τὴν Βάνδαν, ἧτις ὄντως καθίστατο θελκτικωτέρη ὁσημέραι, ἀπομανθάνουσα ὑπὸ τὴν στέγην τῆς εὐγενεῖς αὐτοῦ μητρὸς καὶ εἰτι λείψανον τῶν χωρικῶν ἔξεων ὑπελείπετο αὐτῇ. Ἡ ἄκρα ἀγαθότης ἢ φυσικὴ χάρις, ἢ ἀπαράμιλλος ἀπλότης τῆς θυγατρὸς τοῦ Ἐρσεβον καθίστων αὐτὴν ἀγαπῆται τοῖς πᾶσι. Πρὶν ἔτι παρέλθωσιν ὀκτὼ ἡμέραι ἀπὸ τῆς εἰς Βαλφεραι ἐλεύσεώς της ἡ κυρία Δουρριέν διεκλήρυττεν ὅτι δὲν ἦτο δυνατόν πλέον νὰ ἀποχωρισθῆ αὐτῆς.

Ὁ Ἐρικ ἔπεισε τὸν Ἐρσεβον καὶ τὴν κυρᾶν Κατρίναν ν' ἀφήσωσιν τὴν Βάνδαν ἐν Γαλλίᾳ ὑπὸ τὸν βῆτον ὄρον ὅτι ἕκαστον ἔτος θὰ μετέβαινε μετ' αὐτοῦ εἰς Νορῶν. Ἀπεπειράθη νὰ κρατήσῃ ἐν Βρετανίᾳ ἅπασαν τὴν θετήν αὐτοῦ οἰκογένειαν ἀναλαβὼν μάλιστα νὰ μετακομίσῃ ὀλόκληρον, παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Βρέστης, τὸν ξύλινον οἰκίσκον, ἐν ᾧ διήλθε τὴν νεότητά του. Ἄλλὰ τὸ σχέδιον ἐκείνο τῆς ἀθρόας μεταναστεύσεως ἐθεωρήθη ἀνέφικτον. Ὁ Ἐρσεβον καὶ ἡ σύζυγός του δὲν ἦτο δυνατόν νὰ μεταβάλωσιν ἐν τοιαύτῃ ἡλικίᾳ τὰς ἐξεις τοῦ βίου των. Ἀφῆκε λοιπὸν αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσιν παρασχὼν τὰ μέσα νὰ διέλθωσιν ἀνέτως τὸ ἥμερον γῆρας των.

Ὁ Ἐρικ ἠθέλησεν νὰ φυλάξῃ παρ' αὐτῶ τὸν Ὀθωνα τοῦλάχιστον. Ἄλλὰ καὶ οὗτος προῦτιμα τὸν δρμίσκον του πάντων τῶν ἐπὶ γῆς λιμένων καὶ οὐδὲν ἐπάγγελμα προέκρινε τοῦ ἀλιευτικοῦ. Ὁμοιογενεῖον ὅτι ἡ λινοχόρος κόμη καὶ οἱ κνανοὶ ὀφθαλμοὶ τῆς Ρενίλδ, τῆς θυγατρὸς τοῦ ἐπιστάτου τοῦ ἐν Νορῶν ἐργοστασίου τοῦ Σβαρευγκρόνα, δὲν ἦσαν ξένα πρὸς τὴν ἀκατανίκητον ἔλξιν ἢ τὸ μικρὸν νορβηγικὸν χωρίον ἐξήσκει ἐπ' αὐτόν. Τούτο τοῦλάχιστον συνεπέραναν ὁ Ἐρικ καὶ ἡ Βάνδα ὅτε ἔμαθον ὅτι τὰ προσεχῆ «Γιούλ» (Χριστούγεννα) ἐμελλε νὰ νυμφευθῆ αὐτὴν.

Ὁ Μαλάριος σκοπεῖ νὰ διδάξῃ καὶ παιδαγωγῆσῃ τὰ τέκνα αὐτῶν ὡς ἄλλοτε τὸν Ἐρικ καὶ τὴν Βάνδαν. Ἀνάλαβε μετριοφρόνως τὴν θέσιν αὐτοῦ ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ χωρίου, ἀφ' οὗ μετέσχε τῶν ὑπὸ τῆς Γεωγραφικῆς τῆς Γαλλίας Ἐταιρίας εἰς τὸν κυβερνήτην τῆς *Αλάσκας* ἀπονεμηθεισῶν τιμῶν. Νῦν ἐπιβλέπει τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια τοῦ ἐξαίρετου αὐτοῦ συγγραμματος περὶ τῆς Χλωρίδος τῶν ἀρκτικῶν χωρῶν ἐκδιδόμενον ἀναλώμασι τῆς Λιναίας Ἐταιρίας. Ὁ δὲ ἰατρός Σβαρευγκρόνα εὗρίσκειται περὶ τὸ τέλος μεγάλου ἐπιστημονικοῦ ἔργου, ὅπου θ' ἀπαθανάτισθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἐπιγενεστέροις.

Ὁ ἐπιφανὴς δικηγόρος Βρέδεζορντ εἰργάσθη ἀκαμάτως ὅπως ἀποδείξῃ τὰ ἐπὶ τῆς κυριότητος τῆς

πηγής *Bartholias* δικαιώματα του Έρικ, εκέρδισε δὲ τὴν δίκην ἐν τῷ πρωτοδικεῖῳ καὶ τῷ ἐφετεῖῳ ἐπισφραγίσας διὰ μεγάλου θριάμβου τὸ ἐνδοξον αὐτοῦ δικηγορικὸν στάδιον.

Ὁ Έρικ ἄμα τῇ νίκῃ ταύτῃ καὶ τῇ ἐξ αὐτῆς περιελευθέρωσιν αὐτῷ μεγάλην περιουσίαν ἠγόρασε τὴν *Alaska*, ἣν κατέστησε θαλαμηγὸν αὐτοῦ. Μεταβαίνει δὲ δι' αὐτῆς ἕκαστον ἔτος μετὰ τῆς κυρίας Δουρριέν καὶ τῆς Βάνδας εἰς τὴν ἐν Νορόη θετὴν αὐτοῦ οικογένειαν. Καίτοι δὲ φέρει σήμερον νομίμως τὸ ὄνομα Αἰμίλιος Δουρριέν, ἐξ εὐγνωμοσύνης παρήρησε καὶ τὸ τοῦ Έρσεβον, οἱ δὲ οἰκτεῖοι αὐτῷ διετήρησαν τὴν ἐξίν του καλεῖν αὐτὸν Έρικ.

Ἡ μήτηρ τοῦ Έρικ ποθεῖ ἐνδομύχως νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν τῆς συζευγνύμενον μετὰ τῆς Βάνδας, ἣν ἀγαπᾷ ὡς θυγατέρα αὐτῆς· ἡ δ' εὐχὴ αὐτῆς σύμφωνος οὐσα καὶ πρὸς τὴν κλίσιν τῆς ἰδίας αὐτοῦ καρδίας δὲν θὰ βραδύνῃ νὰ πραγματοποιηθῇ.

Ἐν τούτῳ ἡ Κάζα μένει ἄγαμος ἀνομολογούσα καθ' ἑαυτὴν ὅτι «δὲν τὰ ἐβόλεψε καλά.» Ὁ ἰατρός Σβαρνεγκρόνα, ὁ Βρέδεζορδ καὶ ὁ καθηγητὴς Χόστετ ἐξακολουθοῦσι παίζοντες οὕτως.

Ἐσπέραν τινὰ καθ' ἣν ὁ ἰατρός ἐφάνη ἰταμώτερος τοῦ συνήθους ἐν τῷ παιγνίῳ ὁ Βρέδεζορδ ἐνόμισε καλὸν νὰ τῷ ὑπενθυμίσῃ γεγονός τι πρὸ πολλοῦ λησμονηθέν.

— Πότε δὲ σκοπεύετε νὰ μοῦ στείλετε τὸν Πλινίον σας τοῦ Ἄλδου Μανουτίου; εἶπε κακεντρεχῶς ἐπ' αὐτὸν ἀτειζῶν. Δὲν πιστεύω νὰ δυσουρίζεσθε πλέον ὅτι ὁ Έρικ κατάγεται ἐξ Ἰρλανδῶν.

Ὁ ἰατρός ἔμεινε ἐπὶ στιγμὴν ἐμβρόντητος ἐκ τῆς αἰφνιδίας ἐκείνης ἐπιθέσεως. Ἄλλ' ἀμέσως συνελθὼν:

— Μπᾶ! εἰς πρόφῃν πρόεδρος τῆς Γαλλικῆς δημοκρατίας κατάγεται ἐκ βασιλείων τῆς Ἰρλανδίας, εἶπε μετὰ πεποιθήσεως. Διόλου παράδοξον νὰ συμβαίῃ τὸ ἴδιον καὶ διὰ τὴν οικογένειαν τῶν Δουρριέν.

— Ὡ! βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ Βρέδεζορδ. Εἶνε μάλιστα τόσον προσάληθες ὥστε ἴσως πρέπει νὰ σὰς στείλω καὶ τὸν Κοϊντιλιανόν μου.

ΓΛΑΔΣΤΩΝ

[Συνέχεια καὶ τέλος ἴδε προηγούμε. φύλλον.]

Ἐν τῇ παρούσῃ προσωπογραφίᾳ πολλὰς ἀνεφέρα ἐκτιμήσεις καὶ κρίσεις λίαν τραχείας δι' ἄνδρα, ὃν πολλοὶ λατρεύουσιν ὡς ἡμίθεον. Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς αὐτὰς ὅπως προσπαθήσωμεν διυλιζόντες καὶ καθαιρόντες αὐτὰς ἀπὸ τῆς μνησικακίας καὶ τῆς κομματικῆς ζηλοτυπίας ν' ἀνευρώμεν τὰς πραγματικὰς ἐλλείψεις. Εὐκαιρον ἐπομένως εἶνε νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τῆς ἀλληλοθιαδῶν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν ἀνόδου τῶν δύο

πρωθυπουργῶν, τῶν ἐναλλάξ διοικησάντων τὴν Ἀγγλίαν ἀπὸ τοῦ 1868.

Ἐν ἀρχῇ ὁ νῦν ἀρχηγὸς τῶν *Οὐίγων* ἦτο *τόρως*, ὁ δὲ λόρδος Βήκονσφιλδ, ὁ βραδύτερον γενόμενος ἡγέτης τῶν *τόρως*, ἦτο φιλελεύθερος. Ὁ κ. Γλάδστον ἔλεγεν ὅτι ἦτο συντηρητικὸς, ἀλλ' ἐψεύδετο πρὸς ἑαυτόν. Αἱ φιλελεύθεροι ἀρχαὶ ἦσαν ἡ βᾶσις τοῦ χαρακτῆρός του. Εἰς τὰ πρῶτα αὐτοῦ συγγράμματα τὰ πλήρη γενναιοφροσύνης καὶ ἐνθουσιασμοῦ ὑπερπεριελάουσιν ἐν πάσῃ γραμμῇ οἱ οἰωνοὶ προσεχούς πολιτικῆς ἀλλαγῆς. Ὁ μετ' αὐτοῦ συνοδοιπορήσας ἐν Ἰταλίᾳ ἔλεγε: «Βαθύτατα ἀναμφιβόλως εἶνε ἐρριζωμένος ὁ ῥιζοσπαστισμὸς εἰς τὴν νεαρὰν ταύτην κεφαλὴν ἐν ἀγνοίᾳ τῆς.» Οὕτως ἐν τῷ εἰρημῷ τῆς λογικῆς τοῦ βίου τοῦ ἀνδρός τούτου ἡ μεταβολὴ τῶν ἀρχικῶν αὐτοῦ δοξασιῶν οὐδὲν ἄλλο εἶνε ἢ αἰφνιδίως ἀποκάλυψις τῆς ἀληθοῦς αὐτοῦ ὁρμηφύτου κλίσεως.

Δύναται νὰ ῥηθῇ τὸ αὐτὸ περὶ τοῦ λόρδου Βήκονσφιλδ, ἀπλῶς τότε Δισραῆλη καλουμένου; Οὐχί, τῇ ἀληθείᾳ. Ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς ἐκλογικῆς περιόδου βλέπων αἰφνης ὅτι ἡ ὡς φιλελευθέρου ὑποψηφιότης αὐτοῦ ἐν τῷ διαμερίσματι τῆς Κέντης ἔμελλε ν' ἀποτύχῃ προσέφερε τολμηρῶς ἑαυτὸν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν συντηρητικῶν ἄλλης κομητείας. Τὸ διάστημα ἦτο ὅλως ἀναιδές, ἀλλ' ἄντιπαλος τοῦ Γλάδστον οὐδέποτε ἐδίστασεν νὰ προβῇ εἰς τολμηρὰς πράξεις καὶ εἰς ἀπρόοπτα ἐγχειρήματα. Ἐφερε τότε μακρὰς παραγραφίδας καὶ ἐστολιζέτο διὰ παντοίων κοσμημάτων ὡς ἀγαλμάτιον Παναγίας. Εὐειδῆς καὶ καλλωπιστὴς τέλειος ἐγένετο ἀριστὸς εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν διὰ τῆς κομφοπρεπειᾶς καὶ τοῦ ἐπιτετηθευμένου ἠθους του, κατέβηκε δὲ αὐτὴν διὰ τῆς ἀξίας του ὡς μυθιστοριογράφου. Αἰσθανόμενος κρείττονα τὴν θέσιν του ἐν τῷ κύκλῳ ἐκείνῳ, ὅπου εὐμενῶς ἐγένετο δεκτὸς καὶ ὅπου εὗρισκε συνδρομὴν ὅπως ἀναδειχθῇ, δὲν ἐξῆλθε πλέον αὐτοῦ. Ὁ κ. Δισραῆλης ἀνέμιξε πάντοτε κατόπιν δόσιν τινὰ ἀγυρτείας εἰς τὴν πολιτικὴν του, ἢ κάλλιον εἰπεῖν δόσιν τινὰ ῥομαντισμοῦ. Εἰσήγαγε πολλάκις τὴν φιλολογίαν ἐν τῇ πολιτικῇ περικοσμῶν χυδαῖα πράγματα δι' εὐχῶν λέξεων, ἐνθουσιαζουσῶν τοὺς ἀνόητους καὶ ἐπαυξάνουσῶν τὸ γόητρόν των. Ἐνθουσιῶνται ὅλοι τὴν πομπώδη φράσιν ἣν ἀπεκόμισεν ἐκ τοῦ Συνοδίου τοῦ Βερολίνου: «Εἰρήνη μετὰ τιμῆς!

Μέχρι τοῦδε ἐν τῇ ἀντιπαροβολῇ ὑπερέχει ὁ κ. Γλάδστον. Ἄλλ' ἄς εἰσελθῶμεν νῦν εἰς τὰ καθήκοντα τοῦ πολιτικοῦ σταδίου τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ ἄς ἐξετάσωμεν αὐτὸν ἐμπράκτως. Ὁ πολιτικὸς αὐτοῦ ὄριζων φαίνεται περιοριζόμενος ἐντὸς τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου. Πέραν τῶν Βρετανικῶν νήσων οὐδὲν βλέπει. Τὸ διάστημα δόγμα τῆς μὴ ἐπεμβάσεως, τὸ ἀπασχολοῦν τὴν

Εὐρώπῃν ἀπὸ τεσσαρακονταετίας, οὐδένα ἔσχε ποτὲ σθεναρότερον αὐτοῦ συνήγορον, ἐκτὸς ἴσως τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου. Ἡ περιφρόνησις του πρὸς τὴν ἐξωτερικὴν πολιτικὴν τὸν ἔκαμε νὰ θυσιάσῃ εἰς τὸ ἐξωτερικὸν τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος του. Δὲν εἶνε θαυμαστὴς τῆς ἀποικιακῆς ἰσχύος τῆς Ἀγγλίας· τὴν λέγει παρησιᾶ εἰς πάντας, ἐτόλμησε δὲ καὶ νὰ γράψῃ ἐν τῷ *Δεκάτῳ Ἐράτῳ Αἰῶνι* πρὸ τινῶν ἐτῶν ὅτι «ἤλθεν ἡ σειρὰ τῆς Ἀμερικῆς καὶ ὅτι ἡ Ἀγγλίς ὤφειλεν ὑποτασσόμενη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ταχθῇ ἐν ἴσῃ μίρᾳ μετὰ τῆς Ὀλλανδίας.» Περιττὸν νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ γνώμη του οὐδεμίαν εὐρεν ἤχῳ εἰς τὴν ἐξεγερθεῖσαν φιλοπατρίαν τῶν συμπολιτῶν του.

Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ του ἐπὶ τοιούτων ἀρχῶν θεμελιωμένη ἦτο ὡς ὄφειλε συνεπής, συνοψίζεται δὲ εἰς τὴν ἀπώλειαν τοῦ Τράνσβαλ καὶ τοῦ Ἀφγανιστάν, εἰς τὴν δημιουργίαν ψυχρῶν μετὰ τῆς Εὐρώπης σχέσεων, ἣς τὴν φιλίαν ἀπεξενώθη καὶ εἰς τὴν καταστρεπτικὴν εἰς Αἴγυπτον ἐστρατείαν. Ταῦτα πάντα ἐλέγχουσι μὲν βεβαίως πίστιν εἰς τὸ δόγμα τῆς μὴ ἐπεμβάσεως, ἀλλὰ καὶ ἀπειρίαν στρατηγικὴν ἐν τῷ μεταξὺ τῶν ἐθνῶν ἀγωνί.

Εὐτυχέστερος ὑπῆρξεν ὁ κ. Γλάδστον ὡς πρὸς τὰ ἐσωτερικά. Ἡδυνήθη ἐντίμως καὶ ἀμίμπτως νὰ συμβιβασῇ τὴν δημοσίαν ἀνάγκαν μετὰ τῆς φορολογικῆς καθήρησος τὸ ἐπονείδιστον τῶν στρατιωτικῶν βαθμῶν ἐμπόριον τὸ καθαπτόμενον τῆς τιμῆς τοῦ ἀγγλικοῦ στρατοῦ· κατεπολέμησε τὴν πρὸς τὴν μέθην ῥοπήν διὰ νόμου αὐστηρῶς ἐφαρμοζομένου, εἰ καὶ ἀνεπαρκούς, ὡς πρὸς τὰς ὥρας καθ' ἃς ὀφείλουσι νὰ κλείωνται τὰ πωλοῦντα πνευματώδη ποτὰ ἐργαστήρια· ἐπεμφεν εἰς Ἰνδίας τὸν πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας διὰ νὰ κατασιγάσῃ τὴν εὐλογον δυσαρέσκειαν καὶ ἀναζωπυρήσῃ τὴν συμπάθειαν λαοῦ, ὃν ὁ λίαν βραδέως ἐξεγερθεὶς οἰκτὸς του ἀφήκεν ἐπὶ πολὺ πάσχοντα τὰ δεινὰ φρικτῆς σιτοδείας.

Πρὸ τριακοντα ἐτῶν ἔτεινε διαρκῶς χεῖρα φιλικὴν πρὸς τὴν Ἰρλανδίαν, ἣτις οὐχ ἦττον δὲν ἐξετίμησε ποσῶς τὰς προσπάθειάς του καὶ παρεγνώρισε τὴν φιλίαν του, διότι πλέον ἢ ἅπαξ ἐθυσιάσεν αὐτὴν ἀνωφελῶς. Ὀφείλει ἐν τούτοις εἰς αὐτὸν ἐν μέτρον δικαιοτάτον, τὴν κατάργησιν τῆς ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀνεγνωρισμένης προτεσταντικῆς ἐκκλησίας ἐν χώρᾳ καθολικῇ.

Μεταξὺ τῶν ἐπιτυχῶν μεταρρυθμίσεων τοῦ κ. Γλάδστον καταλέγονται καὶ οἱ ἐκλογικοὶ νόμοι. Ἐπεκτείνων τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου καὶ εἰς τὰ ταπεινότερα στρώματα, στηρίζων δὲ αὐτὸ ἐπὶ τῶν βάσεων τῆς φορολογίας καὶ τῆς ἰδιοκτησίας, ἐνέχυσε αἷμα νέον εἰς τὸ ἀναμικτὸν ἐκλογικὸν σῶμα.

Ἡ διοίκησις του δὲν ὑπῆρξεν ἄμιαιρος ταλαν-

τεύσεως· καὶ εἰς αὐτὴν παρατηροῦνται πολλὰ ἀσυνέπειαι. Ὡς ἐκ τούτου δὲν ἠδυνήθη ν' ἀποφύγῃ πολλὰς προτάσεις περὶ ψήφου μομφῆς, ἐξ ἧς μόλις καὶ μετὰ κόπου ἐσώθη τὸ 1872, ὅτε ἡ Βουλὴ ὀργισθεῖσα τὸν κατηγόρησεν ἐπὶ παραβιάσει τῶν θεσμῶν καὶ ἐπὶ ἀυθαίρετῳ προστάσει διὰ τὸν διορισμὸν τοῦ σίρ Ροβέρτου Κόλλιερ εἰς τὴν δικαστικὴν ἐπιτροπὴν τοῦ ἰδιαιτέρου συμβουλίου. Ἡ αὐτὴ μομφὴ τῷ ἀπεδόθη ἐκ νέου τὸν ἐπόμενον μῆνα ὑπὸ τοῦ Κοινοβουλίου καὶ τοῦ Πανεπιστημίου ἐνεκα τῆς ἐκλογῆς τοῦ αἰδεσίμου κ. Έρβέυ ὡς πρυτάνεως τοῦ Έβελμ.

Τινὲς τῶν ἀνακολουθιῶν αὐτοῦ τυγχάνουσι κατάφωροι. Οὕτως ἀφοῦ ζωηρῶς ἀντέστη εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Ἰουδαίων εἰς τὸ Κοινοβούλιον, ὑπεστήριξεν ὀλίγους μῆνας βραδύτερον μετὰ τῆς αὐτῆς σφοδρότητος τὸ νομοσχέδιον τοῦ λόρδου Ρώσσελ, δι' οὗ προετεινέτο ἡ παραδοχὴ αὐτῶν. Μικρὸν ἀφοῦ ἤγειρε τὴν φωνὴν ἐν ἀξιοθαυμάστῳ ἀγορεύσει ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τοῦ λόγου, ἐξώρκεισε τὴν Βουλὴν (τὴν 17 Ἰουνίου 1880) ν' ἀρνηθῇ τὴν ἐλευθερίαν ταύτην εἰς τὸν Ὁδόνελ θέλοντα νὰ ἐπερωτήσῃ τὴν κυβέρνησιν περὶ τοῦ νεωστὶ διορισθέντος πρέσβους τῆς Γαλλίας Σαλλεμὲλ-Λακούρ. Ποσάκις δὲ ἀφοῦ ἐχαρακτήρισεν ὡς ζήτημα ἐμπιστοσύνης τὴν ψήφον τῆς Βουλῆς ἠνέχθη νὰ μὴ τύχῃ αὐτῆς καὶ παρέμεινε ἐν τῇ ἐξουσίᾳ!

Μὴ γινώσκων, ὡς ὁ Βίσμαρκ, νὰ καθυποτάσσῃ τοὺς ἄνδρας, ὧν τὴν ἀξίαν φοβεῖται ἢ τοὺς δυναμένους νὰ παρεμβάλωσι προσκόμματα εἰς τὴν πολιτικὴν του, τοὺς ἀποκοιμίζει καὶ τοὺς ἐξαπατᾷ. Οὕτω προσηνέχθη πρὸς τὸν σίρ Μπάρτλ-Φρέρ, πρὸς τὸν Πάρνελ, πρὸς τὸν Δίλλων, ὃν ἀφοῦ ἐκολάκνευσε καὶ ἠλευθέρωσε τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1881, ἐπειδὴ ἀντίστατο εἰς τὰς περὶ συμβιβασμοῦ προτάσεις του, διέταξε νὰ συλλάβωσι καὶ φυλακίσωσιν αὐτὸν ἐκ νέου.

Ἐν ταῖς σχέσεσιν αὐτοῦ μετὰ τῆς βασιλείσσης προσπάθει νὰ ἐπιβληθῇ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος διὰ τῆς ἐν τῇ Βουλῇ πλειονοψηφίας του. Πλὴν ἡ βασίλισσα ἀείποτε ἄμειπτον συνταγματικὴν διαγωγὴν τηροῦσα δὲν μεταβάλλει τὰς ἀτομικὰς πεποιθήσεις τῆς κατὰ τὴν ὄρεξιν τοῦ τυχόντος. Ἀποκρύπτει ἀδιάσειστος τὰς ἐντυπώσεις τῆς καὶ συμπεριφέρεται πρὸς πάντας τοὺς ὑπουργοὺς κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, δὲν πιστεύω ὅμως ὅτι ὁ «Γουλιέλμος τοῦ λαοῦ» ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ ἰδιαιτέρον αὐτῆς ἰδανικόν.

Ἡ ἀξία τοῦ Γλάδστον δύναται νὰ ῥηθῇ ὡς ἐξῆς: εἶνε ἐξαιρετὸς ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν, πλὴν ἄθλιος ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν.

Ὁ κ. Γλάδστον δὲν ἀγαπᾷ οὔτε τὸ Λονδίνον, οὔτε τὴν μεσημβρινὴν Ἀγγλίαν, ἐνεκα τούτου δὲ πρῶτην φοράν ἐφέτος (1885) παρετηρήθη τὸ περίεργον φαινόμενον ὑπουργοῦ ἀποποιομένου

νά παρακαθήσει εις τὸ γεῦμα τοῦ λόρδου δημάρχου κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀναρρήσεως αὐτοῦ.

Εἰς τοὺς ἀπορούοντας πῶς ἀνέχεται τὰς ἀνάπαυσις στιγμὴν ἐκτοξευομένης κατ' αὐτοῦ ἐπιπέδου προσβολῆς, ἢ ἀπάντησις εἶνε εὐκολός. Τὰ πάντα μηχανῶνται οἱ περὶ αὐτὸν ὅπως τῷ ἀποκρῦψωσι πᾶν τὸ κατ' αὐτοῦ γραφόμενον, τὸσον δὲ καλῶς φρουρεῖται καὶ προστατεύεται καὶ ἀπομονοῦται ἐκ τῆς ἐξώθεν ἐπικρίσεως, ὥστε ὅτε ἐσφύριχθῃ εἰσερχόμενος εἰς τὴν Ἐκθεσιν τῆς Ὑγεινῆς, περιεφέρετο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς ἐμμανῆς καὶ ἀφρίζων ὡς θηρίον διωκόμενον τῆς φωλεᾶς του. Ἡ πλήρης βεβαιότης ἐν τῇ διετέλει ὡς πρὸς τὴν δημοτικότητά τιν ἀποτόμως τῷ ἀφρηίτο. Τσαυτὴ ἦτο ἡ καταβαλλομένη μέριμνα ὅπως ἀφίνηται μακκρῶς ἐλεύθερος ἐντὸς τοῦ νέπου τῆς προσποιήσεως καὶ τῆς πλάνης, ὥστε εἰς οὐδένα ἐπετρέπετο νὰ ἐξευέγκῃ ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἰδίου γνώμη. Ὅτε κυρία τις ὑψηλῆς περιωπῆς ἀπετόλμησεν ἐν τινι γεύματι νὰ συζητήσῃ μετ' αὐτοῦ, ἡ κυρία Γλάδστον τῇ ἐπέμψε πάραυτα μικρὸν χαρτίον διαβιβάσθην ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα τῶν συνδαιτυμόνων, ἐν ᾧ ἦσαν γεγραμμένοι αἱ ἐξῆς λέξεις: Δὲν συζητοῦν μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ.

Ὁ κ. Γλάδστον, ὁ ὑπαρχηγὸς οὗτος τοῦ Πάλμερστον, στερεῖται καὶ τοῦ ἠθικοῦ σθένους καὶ τῆς παγκοσμίου ἐπιρροῆς τοῦ ἀρχηγοῦ του. Εἰς τοῦτον πρέπει ν' ἀποδοθῇ ἡ τιμὴ τῆς δημιουργίας τῆς νεωτέρας κοινωνίας.

Ἀναντιρρήτως ὁ νῦν πρωθυπουργὸς δὲν ἐπλάσθη ὅπως συχναίῃ εἰς τὰς αἰθούσας τῆς ἐκλεκτῆς κοινωνίας καὶ δὲν διαπρέπει εἰς αὐτὰς ὡς ὁ λόρδος Γράμβιλ, ὁ λόρδος Σπένσερ, ἄλλως τε καὶ δὲν ἐπιμελεῖται πολὺ τοῦ συρμού. Ἀλλ' εἰς τὸν οἰκιακὸν βίον, θελκτικὴ εἶνε ἡ μετ' αὐτοῦ συνδιάλεξις. Ἀκροᾶται μετὰ προσηνείας, λαλεῖ δὲ μετὰ διακρίσεως καὶ ὁσάκις δύναται μετὰ κύρους νὰ ὁμιλήσῃ ἐπὶ σοβαροῦ τινος ζητήματος, πράττει τοῦτο ἄνευ φορτικῆς ἐπιδείξεως σοφίας. Εἶνε εὐθυμὸς καὶ ἔχει ἀκόμη ἂν παρουσιασθῇ περίστασις τὸν Ἐφημέριον τοῦ Βραίη, παλαιὸν ἄσμα, ἐνῶ παρίσταται ὁ ἀγαθὸς ἐφημέριος πρόθυμος ν' ἀνταλλάξῃ τὴν θρησκείαν του ἄνευ πολλῶν ἐνδοιασμῶν, ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴ στερηθῇ τοῦ μισθοῦ του. Οἱ κακεντρεχεῖς πολλάκις ἀνέτρεξαν εἰς τὸν Ἐφημέριον τοῦ Βραίη θέλοντες νὰ ὑπαινιχθῶσι τὰς θρησκευτικὰς πεποιθήσεις τοῦ πρωθυπουργοῦ. Ἄλλοτε ἠρέσκετο ν' ἔχη τ' ἔσμητὰ τῶν Μαύρων, οὐδεμίαν ἐξ αὐτῶν στροφὴν παραλείπων· προὔτιμα ἰδίως τὸ Camp Down races.

Ὁ ἑβδομήκοντα καὶ ὀκτῶ ἐτῶν πρεσβύτης οὗτος χειρίζεται ἀκόμη τὸν πέλεκυν τοῦ ὑλοτόμου, μία δὲ τῶν μικρῶν αὐτοῦ κενοδοξιών, περὶ ἧς πολλάκις ἐγένετο λόγος, εἶνε ὁσάκις ὑποδέχεται

καὶ ξενίζει φίλους ἐν τῇ ἐπαύλει τοῦ Χαουάρθεν νὰ καταβάλλῃ ἐν δένδρον ἐπὶ παρουσίᾳ των.

Ἀκάματος δρομεὺς δὲν ποιεῖται νὰ διανύσῃ δρόμον δέκα λευγῶν καὶ μὲ ὄλον τὸν ἐκ τῶν δυναμιτιστῶν κίνδυνον, διατρέχει μόνος καὶ πεζῇ τὰς ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου· πρὸ μικροῦ μόλις ὀλίγον ἔλειψε νὰ κατασυντριβῇ ὑφ' ἀμάξης, ἐνῶ ἐβοήθει τυφλὸν θέλοντα νὰ διασχίσῃ τὸ Πικαδίλλυ.

Ἡ θαλερότης του εἶνε παροιμιώδης, ἡ δὲ γυναικαρέσκειά του δύναται, ὡς λέγουσι, νὰ τῷ ὑπαγορεύσῃ ὀγκώδη ἀπομνημονεύματα. Αἱ ἐφημερίδες πρὸ καιροῦ διηγῆθησαν ὅτι οἱ Ἰησοῦται ἐπιτηδεῖως ἐρρίψαν εἰς τὰς ἀγκάλας του ὠραιότητα τὴν Ἰρλανθὴν ἔχουσαν ἀποστειλὴν νὰ προσηλυτίσῃ αὐτὸν εἰς τὸν καθολικισμόν.

Ἰσχυρίσθησαν πάλιν ἄλλοτε ὅτι διετέλει εἰς σχέσεις μετὰ τινος ἀξιεράστου βεβήλου, τῆς εὐειδοῦς Λαύρας Β... ἠτις ἀντιθέτως πρὸς τὴν ἀγγλικὴν συνήθειαν τοῦ νὰ σπειρῇ χρυσὸν ἐν Παρισίοις, ἔσπειρε χρεὴ λίαν ἀξιοσέβαστα, τὸ μόνον ἄλλως τε προερχόμενον ἐξ αὐτῆς πρᾶγμα ὅπερ θὰ ἠδύνατο νὰ χαρακτηρισθῇ διὰ τοῦ ἀνωτέρω ἐπιθέτου. Ἡ σειρὴν αὕτη εἶνε νῦν ἐγγαμος, τὴν δὲ ἱστορίαν τῆς θὰ διηγηθῶ παρακατιῶν. Πρὸ ὀλίγων ὅμως ἐτῶν τῇ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νουν ἡ ἰδέα νὰ πέμψῃ τὴν εἰκόνα τῆς εἰς τὸν παλαιὸν τῆς λάτρην. Ἡ κυρία Γλάδστον ἠτις μετὰ μερίμνης ζηλοτύπου περιφορεῖ τὰς ἀναμνήσεις καὶ τὰς ἀναγεννωμένους ἐπιθυμίας τοῦ συζύγου τῆς, λαβούσα τὴν εἰκόνα τὴν ἐπέστρεψε πρὸς τὴν ἀποστείλασαν.

Δὲν δύναμαι νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι αἱ σχέσεις τοῦ μεγάλου πρεσβύτου μετὰ τῆς κυρίας Λάγκτρου ὑπερέβησαν τὰ ὅρια ἀθώως ἐρωτολογικῆς κακοβούλων ὑπὸ τοῦ πλήθους σχολιασθείσης. Δύναμαι ὅμως νὰ σᾶς διαβεβαιώσω ὅτι δὲν ἔπαυσε προσφέρων τὸν φόρον τῆς ἐρωτοτροπίας του πρὸς τὰς γυναῖκας.

Κατέχεται ὑπὸ τῆς μανίας τοῦ ἀποστέλλειν περιπαθέστατα γραμμάτια· ἡ καρδιά του φλέγεται καὶ ἀγαπᾷ νὰ σκορπίζῃ τὸ πῦρ τῆς. Καὶ ἐξ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρανίου του ἐντὸς τοῦ Βουλευτηρίου συχναίς ἀποστέλλει δολοφόνον ἐπιστολὴν πρὸς τινὰ τῶν πρεφουρισκόμενων εἰς τὴν συνεδρίασιν ὠραίων δεσποινῶν. Πλὴν οὐ μακρὰν τοῦ ὑπουργικοῦ θρανίου, ἐντὸς τοῦ προωρισμένου διὰ τὴν σύζυγον τοῦ πρωθυπουργοῦ θεωρείου, ἵσταται, ὡς αἱ κακαὶ γλώσσα διαβεβαιούσιν, ἡ κυρία Γλάδστον σφραγιδοφύλαξ τῆς οἰκιακῆς εἰρήνης, ἠτις ἐξωπλισμένη δι' ἰσχυρῶν δισπτρων παρακολουθεῖ διὰ τοῦ βλέμματός πάντα τὰ γεννήματα τῆς γραφίδος τοῦ συζύγου τῆς, ὅτε δὲ ἡ πολιτικὴ ὑποχωρεῖ εἰς τὸν ἔρωτα, οἱ ἐχέμυθοι ἀγγελιοφόροι τοῦ κυρίου παραδίδουσιν εἰς τοὺς οὐχ ἥττον ἐχεμύθους ἀγγελιοφόρους τῆς κυρίας

νεωστὶ ἐκκολαφθέντας ἐρωτικούς νεοσσούς, οὓς ἡ σύζυγος στραγγαλίζει, διὰ νὰ μὴ προκαλέσωσιν ἀπάντησιν εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἀλέκτορος.

Ὡς φίλος τῆς κυρίας Ν. ἔχω ὅπωςδῆποτε τὸ δικαίωμα νὰ τὴν ὑπερασπίσω, διακηρύσσω δὲ ὡς ὄλος πεπληγμένος τὰς περὶ αὐτῆς συλληφθείσας ὑπονοίας. Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω ὅτι γυνὴ ἀνεπτυγμένη ὡς ἡ κ. Ο. Κ. δὲν κολακεύεται ἐκ τῶν αἰσθημάτων ἅτινα ἐμπνέει εἰς τὸν κ. Γλάδστον· ἀρνούμαι ὅμως διαρρήδην ὅτι ἀνταπεκρίθη εἰς αὐτὰ ἔστω καὶ ἐξ ἀπλῆς φιλαρέσκειας.

Λέγεται ὅτι εἶνε κάτοχος μακρᾶς ἀλληλογραφίας λίαν ἐνθουσιώδους, περιποιούσης τιμὴν εἰς τὴν εὐαισθησίαν τοῦ κ. Γλάδστον. Τὸ ἄγνωσθ, διότι οὐδέποτε ἠρώτησα περὶ τοῦτου τὴν κυρίαν Ν. Ἀναγνωρίζω ὅμως εὐχαρίστως καὶ εἶμαι εὐγνώμων πρὸς τὴν συμπατριώτιδά μου, διότι ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐχρησιμοποίησε τὴν ἐπιρροὴν τῆς, γράφουσα καὶ διαλεγόμενη ὅπως διατηρήσῃ ἀγαθὰς σχέσεις μετὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ῥωσίαν.

Εἰς τὴν δηκτικὴν καὶ φιλοσκόμμου κοινωνίαν ὁ μέγας ἀνὴρ ὑποδεικνύεται δι' ἐπωνύμου, ὅπερ ἐνεκα φωνητικῆς ὁμοιότητος ἐπεκτείνεται εἰς τὴν σύζυγον τοῦ καὶ τὸν υἱὸν του: Hopeless, Soapless, Hopeful, Hopeless (ἄπειρος) καλεῖται ὁ πατήρ, Hopeful (πλήρης ἐλπίδος) ὁ υἱός, Soapless δὲ (ἄνευ σαπῶνος) ἡ μήτηρ. Ὁ λίαν κακεντρεχῆς ὑπαινιγμὸς οὗτος ἀναφέρεται εἰς τὴν ὀλίγην φροντίδα ἣν καταβάλλει ἡ κυρία Γλάδστον περὶ τὸν καλλωπισμὸν τῆς. Ὅφειλε βεβαίως ὡς σύζυγος τοῦ πρωθυπουργοῦ νὰ πληρώσῃ τὸν φόρον τῆς εἰς τὴν κακοβουλίαν· δὲν ἀναφέρω ὅμως τὰ περὶ αὐτῆς διαδιδόμενα ἀστεῖα ἀνέκδοτα καὶ εὐφυολογίας, ἂν καὶ εἶνε χαριέστατα. Τὸ βέβαιον καὶ ἀναμφισβήτητον εἶνε ὅτι εἶνε ἀξιόλογος καὶ ἐντιμοτάτη κυρία, ἧς τὸ μεγαλειότερον ἐλάττωμα εἶνε ὅτι στερεῖται τῆς ὀρθῆς ἀντιλήψεως καὶ ἀκριβοῦς ἐκτιμήσεως τῶν πραγμάτων.

Οὐδαμῶς ποιῶμαι λόγον περὶ τοῦ Στεφάνου Γλάδστον κληρικοῦ ἐν Χαουάρθεν, συγγενοῦς ἐξ ἀγχιστείας ἀπὸ τῆς πρώτης συζύγου του μετὰ τῆς οἰκογενείας τοῦ δουκὸς Σωθερλανδ. Ὅσαύτως οὐδὲν θὰ εἴπω περὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἐλένης, ἠτις δὲν ἐδίστασε τὸ 1880 νὰ εἰσέλθῃ ὡς διδάσκαλος εἰς τὸ ἐκπαιδευτήριον τοῦ Νιούχαμ. Πλὴν ὀρεῖλω καὶ νὰ εἴπω περὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἐρβέρτου, τὸν ὁποῖον δὲν πρέπει τις νὰ συγχέῃ μετὰ τοῦ ὁμωνύμου υἱοῦ τοῦ Γερμανοῦ ἀρχιγραμματέως.

Ὁ Ἐρβέρτος Γλάδστον ἔχει ἦθος νέου ἠθοποιῦ ὑποκρινομένου πρόσωπον ἑραστοῦ ἐν ταῖς κωμωδίαις. Φέρει δακτυλὴ θρανῆν σχήματι πύλου ἐπὶ τῆς ἀφθόου, ξανθῆς καὶ οὐλης κόμης· ἔχει σκιάν τινα μύστακος καὶ δύο μεγάλους ὀφθαλμούς ἐκ-

πεπληγμένους, ἀεικινήτους, σπινθηρίζοντας ἐκ παιδρότητας μᾶλλον ἢ ἐξ ἀγχινοίας.

Φαίνεται γοητευμένος ἐν ταυτῷ καὶ ἐκπληκτος διότι εἶνε υἱὸς τοῦ πατρὸς του. Ἄν καὶ ὑπερέβῃ τὸ τριακστόν πρῶτον ἔτος τῆς ἡλικίας του, φαίνεται νέος τις ἐκ τῶν συνήθων. Οὔτε ἐλάττωμά τι ἔχει, οὐδ' ἀρετὴν, οὐδέ τάλαντόν τι ἐφ' ᾧ νὰ διακρίνηται. Κέκτηται τὰ συστατικὰ στοιχεῖα νὰ γείνη ἀξιόλογος ἔμπορος δυνάμενος νὰ ὑπηρετῇ τὸν πελάτην του, ἡμιλῶν ἐν ταυτῷ περὶ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ καλοῦ καιροῦ. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχῃ θέσιν μᾶλλον ἄνετον τὸν ἐξεσφενδόνησαν εἰς τὸ βουλευτήριον ὡς ἀντιπρόσωπον.

Συνετὸς καὶ ἀτολμος ὢν, ταξιδεῖται πάντοτε εἰς Ἰρλανδίαν ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα. Ὀλίγον ἔλειψεν ἡμέραν τινὰ ν' ἀνκαλυφθῇ ἐν Κόρκ ὑπὸ τινος παιδίσκης τοῦ ξενοδοχείου, ἠτις ἀνέγνωσε τὸ ὄνομά του ἐπὶ τοῦ νυκτικοῦ ὑποκαμίσου — οἶα λέξις δὲ ἐπιστολὴν πραγματευομένην περὶ τῆς ἀγγλικῆς κοινωνίας! — Ὁ Ἐρβέρτος μόλις ἐπρόφθασε νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πόλεως πρὶν διαδοθῇ καὶ προκαλέσῃ θόρυβον ἢ εἰδήσις περὶ τῆς παρουσίας τοῦ υἱοῦ τοῦ πρωθυπουργοῦ. Φαντάσθητε εἰς τὴν χώραν τοῦ Δίλλων καὶ τοῦ Πάρνελλ!

Οὐχὶ σπανίως ἐκστομίζει λόγους ἀπερισκέπτους ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὑπὲρ τὸ δέον ἀπλοϊκοῦς πρὸς μεγάλην τῶν συμπολιτῶν του τέρψιν. Τοσοῦτον δυσαρτεστέται ἐπὶ τούτῳ ὁ πατήρ του, ὥστε ἐσκέφθη ποτὲ νὰ τὸν ἀποκλείσῃ ἐκ τοῦ δημοσίου βίου. Ἐν Λονδίῳ εὐρισκόμενος εἶπε περὶ τοῦ Λονδίνου ὅτι ἦτο ἡ μάλιστα διεφθαρμένη πόλις τοῦ κόσμου. Διὸ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ εἶνε ἥμιστα ἀγαπητός!

Μέχρι τοῦδε τὸ ὠραῖον φύλον, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τοῦ γάμου τοῦλάχιστον, ἐδείχθη πρὸς αὐτὸν λίαν αὐστηρὸν.

X.

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΡΟΔΟΝ

Οἱ ἄνδρες δημιουργοῦσι τὸ μέλλον αὐτῶν, ἐν ᾧ αἱ γυναῖκες ἀναμένουσιν αὐτό. Εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦτο δὲν δίδομεν ἀπόλυτον ἐννοίαν, διότι εἶνε δυνατόν νὰ καταπολεμηθῇ διὰ πλείστων ἐξαιρέσεων. Ἄλλως τε τὸ ἀπόλυτον δὲν ὑφίσταται ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ.

Ἄλλ' εἶδομεν πολλοὺς ἄνδρας διατάσσοντας τὰ καθ' αὐτοὺς ὡς πεισοῦς ζατρίκιου καὶ πολλὰς γυναῖκας παθητικῶς ἐγκαρτερούσας εἰς τὸ ν' ἀναμένωσι τὰς κινήσεις αὐτῶν· εἶδομεν πάντοτε τοὺς ἄνδρας ὑπολογίζοντας καὶ τὰς γυναῖκας ὀνειροπολούς, διὰ τοῦτο δὲν λαμβάνομεν ὑπ' ὄψιν τὰς ἐξαιρέσεις.

Εὐτυχῶς ἡ Πρόνοια προσέρχεται ἀρωγὸς εἰς

τάς ἀξίας τῆς μερίμνης αὐτῆς γυναῖκας, παρασκευάζουσα, διὰ μυστηριωδῶν μέσων, μέλλον ὅπερ ἀδυνατοῦσιν αὐταὶ νὰ δημιουργήσωσιν.

Ἡ Κλαίρη Ζοφρέν δωδεκάετις εἰσήχθη εἰς τὸ ἐν Βερσαλλίαις παρθεναγωγεῖον.

Ὁ ἐσωτερικὸς κανονισμὸς τοῦ ἐκπαιδευτηρίου τούτου ἔχει παραλάβῃ πολλὰ ἄρθρα ἐκ τῶν μοναστικῶν, διὸ αἱ οἰκότροφοι μαθήτριάς δικαιοῦνται σχεδὸν ὡς ἐν μοναστηρίῳ. Ἐν τούτοις δὲν παραμελοῦνται οὔτε ἡ μουσικὴ, οὔτε ἡ ζωγραφικὴ, οὔτε ἡ ᾠδὴ.

Ἡ μικρὰ Κλαίρη ἦτο περίλυπος τὴν ἐσπέραν τῆς εἰς τὸ παρθεναγωγεῖον εἰσόδου τῆς, καὶ ἀπῆντησε διὰ δακρῶν εἰς τὰς φιλοφρονήσεις τῶν συμμαθητριῶν τῆς, αἵτινες πᾶσαι ἤθελον νὰ γίνον φίλαι τῆς πρὶν μάθωσιν ἔτι τὸ ὄνομά τῆς. Μετὰ τὴν προσευχὴν βοηθὸς τις σοβαρὰ, καίτοι νεωτάτη, ᾠδήγησε τὴν Κλαίρη εἰς τὸν μικρὸν μοναστικὸν τῆς θάλαμον, καὶ τῇ εἶπε:

— Δεσποινίς, ἡ ἀδελφὴ σας Λαύρα ἔκλειεν ἐπίσης ὅταν ἦλθεν, ἀλλὰ τὴν ἐπαύριον ἐπαρηγορήθη. Καὶ σεῖς θὰ παρηγορηθῆτε.

Ἡ Κλαίρη διὰ νεύματος διέψευσε τὴν πρόρρησιν ἐκείνην.

Ἡ πρώτη ἐκείνη νύξ πράγματι δὲν ἐφάνη ὅτι παρεσκευάζε μειδιάματα διὰ τὴν ἐπαύριον.

Ἡ Κλαίρη ὑπνωσεν ὀλίγον ἀλλ' ἔκλαυσε πολύ.

Ὅτε αἱ πρῶται ἀκτίνες τοῦ ἡλίου τῆς εἰκοστῆς τετάρτης Ἀπριλίου ἔφθασαν εἰς τὸ παραπέτασμα τοῦ παραθύρου τῆς, ἤνοιξε τοὺς ὀφθαλμούς καὶ εἶδεν ἐλαφρὰν σκιὰν κινουμένην ἐπὶ τοῦ λευκοῦ τοίχου τοῦ δωματίου τῆς.

Οἱ φόβοι τῆς νυκτὸς διασκεδάννυνται ὑπὸ τοῦ ἀνατέλλοντος ἡλίου. Ἡ Κλαίρη εἶδε τὴν κυμαινομένην ἐκείνην σκιὰν μετὰ παραδόξου ἐνδιαφέροντος, ἐπειδὴ δὲ πᾶσα σκιὰ προϋποτίθει σῶμά τι, ἀνηγέρθη, ἐνεδύθη, καὶ ἤνοιξε τὸ παράθυρον ὅπως ἀνεύρη τὸ σῶμα τῆς σκιᾶς ἐκείνης.

Ἡ τοιαύτη ψυχαγωγία φαίνεται βεβαίως λίαν ἀσθενῆς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς τὴν ἡλικίαν, ἀλλ' ἤρκεσεν ὅπως κινήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον μικρᾶς κόρης, νὰ καταπαύσῃ τὰ δάκρυά τῆς.

Ἡ Κλαίρη εἶδεν ὠραῖον λευκὸν βόδιον, κάλυκα τῆς προτεραίας, ὅπερ ἀπομακρυνόμενον τῆς ἀνερούσης βόδιωνιᾶς ἐταλαντάτο κατὰ τὰς ἰδιοτροπίας τῆς ἐωθινής αὔρας.

Τὰ μικρὰ φύλλα τοῦ βόδιου ἐκείνου μετ' ἐντελοῦς συμμετρίας διατεταγμένα εἶχον εἰς τὸ ἄκρον αὐτῶν δυσδιάκριτον βόδιον χροῶμα.

Τὸ περικαλλῆς ἄνθος ἐταλαντάτο χαριέντως ἐν τῇ γωνίᾳ τοῦ τοίχου, κινουὶν τὸν ἐπ' αὐτοῦ τελευταῖον τῆς δρόσου μαργαρίτην· ἐφαίνετο εὐτυχῆς ὡς ἄνθος μέλλον νὰ ζῆσῃ αἰωνίως.

Ἡ Κλαίρη ἠσθάνθη ἀμέσως ἀγάπην πρὸς τὸ βόδιον ἐκεῖνο τοῦ οἰκοτροφείου, ὅπερ ἀφυπνίσθη

πρὸ τοῦ ἡλίου ὅπως προσαγορεύσῃ αὐτὴν τότε θελκτικῶς, ὅπως ὑποκλιθῆ πρὸ αὐτῆς τὸσον ἐπιχαρίτως!

Ταύτοχρόνως δ' ἐπῆλθεν εἰς τὸ κοράσιον ἡ ἰδέα νὰ δρέψῃ τὸ βόδιον ἐκεῖνο, ὅπως κοσμήσῃ τὸ στήθος τῆς διὰ τοῦ ἀνθηροῦ ἐκείνου κοσμημάτος· ἀλλ' οἱ μικροὶ δάκτυλοι οἵτινες ἐμελλον νὰ διαπράξωσι τὴν σκληρὰν ἐκείνην πρᾶξιν ἐμειναν αἰφνης ἀκίνητοι· ὁ κώδων ἤχησεν ἐν τῷ ὑπνωτηρίῳ καὶ ἡ βοηθὸς εἰσήλθεν.

— Ἀπὸ τώρα ἐσηκώθητε! εἶπε· πολὺ καλὰ· αὐτὸ ἀποδεικνύει ὅτι ἔχετε μεγάλην ὄρεξιν νὰ ἐργασθῆτε. Μετὰ δέκα λεπτὰ καταβήτε εἰς τὸ παρεκκλήσιον διὰ τὴν προσευχὴν. Ἔως τότε ἀναγνώσατε αὐτὸν τὸν κανονισμὸν.

Καὶ ἡ βοηθὸς ἔδειξε διὰ τοῦ δακτύλου τῆς μικρὸν πίνακα διὰ μαύρου πλαισίου περιβεβλημένον καὶ ἀνηρητημένον εἰς τὸν τοῖχον.

Ἀπελθούσης τῆς διδασκαλίσσης ἡ Κλαίρη ἀνέγνω τὸν κανονισμὸν, ἐν δὲ μόνον ἄρθρον ἐφείλκυσε τὴν προσοχὴν τῆς:

Ἀπαγορεύεται τὸ κόπτειν ἄρθρον ἐκ τοῦ κήπου.

— Ἐγὼ νομίζω, εἶπε τὸ κοράσιον, ὅτι τὰ ἄρθρα εἶνε καμωμένα διὰ νὰ τὰ κόπτωμεν. Ὅταν ἤμην εἰς τὸ σπίτι μας, ἕκοπτα κάθε ἡμέραν ἀπὸ τὸν κήπον μας. Ὅθ' εἶπῶ εἰς τὴν μητέρα νὰ μὲ βάλῃ εἰς ἕν ἄλλο παρθεναγωγεῖον. Εἶνε φρικτὸς περιορισμὸς ἐδῶ μέσα.

Δυστυχῶς ἢ εὐτυχῶς διὰ τὴν Κλαίρη παρὰ τὴν ἐπιεικῆ μητέρα τῆς εὐρίσκετο ὁ πατήρ τῆς, ὅστις ἐκόλαζε τὴν ὑπερβολικὴν αὐτῆς φιλοστοργίαν πρὸς τὸ συμφέρον τῆς εὐτυχίας τῆς θυγατρὸς τῆς, καὶ ὅστις εἶπεν εἰς τὴν Κλαίρη, τὴν στιγμὴν τοῦ ἀποχαιρετισμοῦ:

— Κόρη μου, ἂν σὲ ἡγάπων ὀλιγώτερον, θὰ σ' ἐκράτουν εἰς τὸ σπίτι. Ὅθ' σου ἔπαρνα διδασκαλίσσας τοῦ κλειδοκυμβάλου, αἱ ὁποῖαι τὴν ὥραν τοῦ μαθήματος θὰ συνωμίλουν μὲ τὴν μητέρα σου, καὶ δὲν θὰ σὲ ἐδίδασκον τίποτε πρὸς δέκα φράγκα τὸ μάθημα.

Σὲ θέτω ἐσωτερικὴν εἰς ἕν παρθεναγωγεῖον, ὅπου ἡ ἀμιλλα παρακινεῖ τὰς μαθητριάς νὰ ἐργάζωνται, ὅπου κάθε ἡμέρα φέρει τὴν ἐργασίαν τῆς, ὅπου τίποτε δὲν ἀπομακρύνει τὸ πνεῦμα ἀπὸ τὴν σπουδὴν, τίποτε, οὔτε αὐταὶ αἱ θεωπεῖαι τῆς μητρὸς. Ἡ κοινωνικὴ τάξις εἰς ἣν θὰ ζήσῃς ἀπαιτεῖ πολλὰ σήμερον παρὰ τῆς γυναικὸς· ἡ καλὴ ἀγωγὴ εἶνε ἡ μόνη εὐγένεια τῶν ἡμερῶν μας.

Ἐκεῖ θὰ διδαχθῆς πρῶτον τὰ θρησκευτικὰ σου καθήκοντα, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν τὰ καθήκοντα τῆς μητρὸς καὶ οἰκοδεσποίνης, καὶ κατόπιν ἀπὸ τὰς ψυχαγωγικὰς τέχνας, τὴν μουσικὴν καὶ τὸν χορὸν, θὰ μάθῃς καὶ ὅσας θέλγουν τὴν πληξίν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν εἶνε γεμάτη ἡ ζωὴ.

Ἀγαπητὴ μου κόρη, πρόσεξε καλὰ εἰς τοῦτο:

χωρὶς τὰ χαρίσματα τὰ ὁποῖα μᾶς δίδει ἡ καλὴ ἀνατροφή, καὶ αὐτὸς ὁ πλοῦτος ἐπιφέρει πληξίν, ἡ δὲ πληξὶς ὀδηγεῖ εἰς τὸ κακόν, ὅπως ἡ ἀδελφὴ τῆς ἀργία.

Ἄν καὶ πολὺ μικρὰ, εἶσαι ὅμως ἀρκετὰ ἐξυπνος ὥστε νὰ τὰ ἐννοῆς ὅλα αὐτὰ. Φύλαξέ τα καλὰ εἰς τὴν μνήμην σου καὶ ἐνθυμοῦ τὸν πατέρα σου, ὁ ὁποῖος σὲ ἐξορίζει δυὸ μακρὰ ἔτη ἀπὸ τὴν ἀγκάλην του διὰ νὰ σὲ κάμῃ εὐτυχῆ ὄλην σου τὴν ζωὴν. Ὑγίαινε, Κλαίρη μου, ὑγίαινε!

Δύο λέξεις μόνον ἂν ἀφηροῦντο ἐκ τοῦ παραινετικῆς πρὸς τὴν Κλαίρη λόγου τοῦ πατρὸς τῆς, αἱ λέξεις: *δυὸ ἔτη*, ἢ ἐξ αὐτοῦ ἐντύπωσις θὰ ἦτο πολλῶ ἤττον ὀδυνηρὰ εἰς τὴν μικρὰν κόρην· διότι αἱ λέξεις αὐταὶ ἐν τῇ ἡλικίᾳ τῆς Κλαίρης ἰσοδυναμοῦσι πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Μόνον μετὰ τὸ εἰκοστὸν ἔτος τὰ δύο ἔτη φαίνονται ἔχοντα τὴν ταχύτητα δύο ὥρων.

Τὰ δύο ἔτη λοιπὸν ἐκεῖνα ἦσαν ἡ ἀφορμὴ τῶν ἀφθόνως χυθέντων ἀπὸ τῆς χθὲς δακρῶν.

Τὴν πρώτην τοῦ διαλείμματος ὥραν αἱ μαθήτριάς ἀπέφυγον τὴν Κλαίρη, διότι ἐμνησικακούν κατ' αὐτῆς διὰ τὴν διαγωγὴν ἣν εἶχε δεῖξῃ τὴν προτεραίαν· εἶχε φανῆ ψυχρὰ εἰς τὰς φιλοφρονήσεις τῶν κορασιῶν ἐκείνων, ἅτινα προσέδραμον νὰ τὴν ὑποδεχθῶσι καὶ τὴν παρηγορήσωσιν.

Ἐνόμισαν αὐτὴν ὑπερήφανον καὶ ἀλαζόνα.

Τὰ παιδιὰ ὡς καὶ οἱ μεγάλοι ἔχουσι τὴν μακίαν τοῦ κρίνειν ἐν σπουδῇ, πολλὰκις δὲ διατηροῦσι τὴν πρώτην αὐτῶν γνώμην, εἰ καὶ βραδύτερον ἀπεδείχθη ἄδικος.

Ἡ Κλαίρη ἐδέχθη προθύμως τὴν μόνωσιν ἐκείνην, ἥτις ἄφινεν αὐτὴν ἐλευθέραν. Ὁ χαρακτήρ αὐτῆς ἀπέστεργε τὰς ἐκ τοῦ προχείρου φιλίας· τὴν ἀπέφυγον αἱ συμμαθήτριάς τῆς, τὰς ἀπέφευγε καὶ αὐτὴ.

Πάντα ἄλλως τὰ κοράσια ἐκεῖνα ἦσαν λίαν φαιδρὰ, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσωσιν τὴν θλίψιν τῆς.

Προτιμότερον ἦτο νὰ κλαίῃ μόνη· τὰ ἐν μοναξίᾳ δάκρυα ἔχουσι γλυκύτερά τινα ὁμοιάζουσιν πρὸς ἀνακούφισιν καὶ ἀπαλλάττουσιν τῆς παρκαμθίας τῶν ἄλλων.

Ἡ μικρὰ ἔτι Κλαίρη δὲν ἠδύνατο ν' ἀναλύσῃ ταῦτα πάντα, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐκλεκταῖς καρδίαις τὸ αἶσθημα ἐρχεται πρὸ τῆς ἀναλύσεως, ἡ σκέψις πρὸ τῆς λέξεως.

Μικρὸν τι κατὰ τὸ διάλειμμα ἐπιεσόδιον ἐπέδρασαν ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς Κλαίρης.

Καθημένη ἐντὸς σκιαδὸς ἤκουσεν, ἀθέατος, συνδιάλεξιν τινα τῶν μαθητριῶν, εἰς ἄκρον κινήσασαν τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῆς. Ἡ συνδιάλεξις ἐκείνη ἦτο θελκτικὴ φλυαρία δέκα κορασιῶν, ταύτοχρόνως ὁμιλούντων, ὡς πτηνὰ ἐν κλωδίῳ.

Ἦτο ἀδιάκοπον πῦρ ἐρωτήσεων καὶ ἀπαντήσεων, παρατηρήσεων, ἐπικρίσεων, ἐπικρίσεων.

Αἱ μαθήτριάς ἔλεγον ἐν χορῷ:
— Τὴν λέγουσιν Κλαίρη Ζοφρέν.
— Εἶνε ἀπὸ τὸ Σεδάν.
— Ὁ πατέρας τῆς εἶνε ἔμπορος.
— Δὲν πρέπει δὲ νὰ ὑπερηφανεύεται δι' αὐτό.
— Ἐγὼ τὴν ἐνόμιζα ἀπὸ μεγάλη οἰκογένεια.
— Εἶνε κόρη ἐνὸς ποῦ πωλεῖ τσόχες.
— Χονδρικῶς.
— Τὸ παρασμένο ἔτος εἶχαμε ἐδῶ τὴν ἀδελφὴν τῆς.

— Ἄ! εἶνε ἀδελφὴ τῆς Λαύρας!
— Ναί!
— Ἡ Λαύρα ἦτο εὐμορφη.
— Καὶ τούτη ἐδῶ εἶνε ἀσχημη.
— Τὸ πρόσωπόν τῆς δὲν μοῦ ἀρέσει διόλου.
— Οὔτε ἐμένα.
— Ὡ! μὴ λέτε ὅτι εἶνε ἀσχημη.
— Αὐτὴ εἶνε ἡ ἰδικὴ μας γνώμη.
— Ἐχετε ἄδικον· εἶνε λυπημένη· ἂν ἐγελούσε θὰ ἦτο εὐμορφη σὰν ἄγγελος.
— Τί λόγος!
— Ἐχει ὠραῖα χαρακτηριστικά, μάτια γλυκὰ, στόμα χαριτωμένο...

Ἡ εἰκὼν αὐτῆ ἐξήγειρε θύελλαν ἐν τῷ ὄμιλῳ ἐκείνῳ τῶν κορασιῶν. Ἡ Κλαίρη μετὰ ταῦτα ἤκουσε συγκεχυμένας πλέον κραυγὰς ἀναμιχθείσας πρὸς τὸν ἦχον τοῦ καλοῦντος εἰς τὸ μάθημα κώδωνος.

Ἡ Κλαίρη ἠγέρθη τῆς θέσεώς τῆς βαθείως συγκεκινημένη· τότε τὸ πρῶτον ἤκουε νὰ γίνεταί περὶ αὐτῆς λόγος καὶ ἡ καρδία τῆς ἤμασσε.

Γλυκὺς τις λόγος ἐν τούτοις κατεπράυνε τὴν λύπην τῆς, καὶ πολὺ ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ τὴν μαθήτριάς ἣτις ὑπερήσπισεν αὐτὴν κατὰ πασῶν· ἀλλ' ἐκ τῆς σκιαδὸς ἤκουε μόνον ἀδυνατούσα νὰ ἴδῃ.

— Τέλος πάντων, ἐτελείωσε, εἶπεν, δὲν θὰ ἔχω φίλην ἐδῶ μέσα.

Ἄλλ' ἀνυψώσασα τοὺς ὀφθαλμούς τῆς εἰς τὴν πρόσωπιν τῆς οἰκίας ἐρρίγησεν εὐαρέστως ἰδοῦσα τὸ λευκὸν βόδιον ἐπιχαρίτως κινούμενον πρὸ τοῦ παραθύρου, καὶ ὑποκλίνομεν ὡς νὰ τὴν ἐχαίρειτίζε.

— Καλὸ μου τριαντάφυλλο! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἡ Κλαίρη, ἐπεὶ θὰ ἔχω φίλην, ἐσεὶ ποῦ μοῦ ἔδωκες μίαν στιγμὴν εὐτυχίας ἀφ' ὅτου ἐφυγα ἀπὸ τὴν ἀγκάλην τῆς μητρὸς.

Ἡ βοηθὸς ὀδηγήσασα τὴν Κλαίρη εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως ἐλάλησε πρὸς αὐτὴν φιλοφρονῶς, ἐξ οὗ ἡ νέηλος μαθήτριάς ἐνθαρρυνθεῖσα ἠρώτησε τὴν διδασκαλίσσαν:

— Διατί ἀπαγορεύεται νὰ κόπτουν ἄρθρα;
— Διότι ἠθέλησαν νὰ ἐπιβάλουν μίαν στήρην περὶ πλέον, ἀπεκρίθη ἡ βοηθὸς ξηρῶς.
Ἡ Κλαίρη δὲν ἐνόησε καλῶς τὸ λεχθέν, ἀλλὰ

προσεκλινεν ὡσεὶ εἶχεν ἐννοήσῃ αὐτὸ ἐντελέστατα.

Ἡ πρώτη ἐκείνη τῶν μαθημάτων ἡμέρα, ἥτις ἐμελλε νὰ ἐπαναλαμβάνεται μονοτόνως καὶ ἀμεταβλήτως ἐπὶ μακρὸν, δὲν ἐφάνη τόσον ἀνιάρῃ ὅσον ὑπέθετεν· αἱ διδασκαλίαι τῆς φωνητικῆς μουσικῆς καὶ τοῦ κλειδοκουμβάλου τῇ ἐνέπνευσαν ἀμέσως ἀγάπην, ἐπειδὴ δ' ἡγάπα πολὺ τὴν μουσικὴν διείδεν ἐν τῇ σπουδῇ αὐτῆς διαρκῆ ψυχαγωγίαν, ἀποζημιούσαν αὐτὴν διὰ τὴν γεωγραφίαν, τὴν ἱστορίαν, τὰ μαθηματικά, καὶ τοὺς κακεντρεχεῖς λόγους, οὓς ἡ ζηλοτυπία ἐξηρεύετο κατ' αὐτῆς ἐν τῷ κήπῳ ἐν ταῖς ὥραις τοῦ διαλείμματος.

Τὴν ἐπαύριον ἡ αὐτὴ ἀκτίς ἀφύπνισεν αὐτὴν· εἶδε τὴν αὐτὴν ταλκνωμένην ἐπὶ τοῦ τοίχου σκιάν, καὶ τὸ πρῶτον ὅν ὕπερ ἐσκέφθη ἦτο τὸ λευκὸν ἐκεῖνο ῥόδον τοῦ Ἀπριλίου, ὕπερ ὑπέκλινεν ἐπὶ τοῦ παραθύρου ὡς πρωϊνὴ ἐπισκέπτις.

— Διατί λέγουν, εἶπε καθ' ἐκυτὴν, ὅτι τὰ τριαντάφυλλα ζοῦν μόνον ἓνα πρῶτ; Αὐτὸ εἶνε λάθος, τὸ ὅποιον ἐκκαμαν ἄνθρωποι ποῦ δὲν ἐμβῆκαν ἐσωτερικοὶ εἰς παρθεναγωγείον. Αὐτὸ τὸ τριαντάφυλλο ζῆ δύο ἡμέρας τώρα, καὶ θὰ ζήσῃ καὶ ὅλην τὴν ἐβδομάδα. Ὁὰ παρακχλέσω τὸν Θεὸν εἰς τὴν προσευχὴν μου νὰ τ' ἀφήσῃ νὰ ζήσῃ ἓνα μῆνα τὸ ὀλιγώτερο!

Πράγματι τὸ ῥόδον ἐφαίνετο εὐεκτοῦν· οὐδὲν σύμπτωμα ἀγωνίας ἐφαίνετο ἐπὶ τῶν λευκῶν του πετάλων· Ἡ Κλαίρη ἐχάρη πολὺ ἰδοῦσα αὐτὸ ἀνθηρὸν καὶ ἀκμαῖον, ἐφίλησεν αὐτὸ μετ' ἄκρας προσοχῆς, ἐκ φόβου μὴ τὸ μαράνη, καὶ τὸ ῥόδον ἀνεγερθὲν ὑπὸ τῆς αὔρας συνήτησε μικρὰν πλεξίδα μαύρης κόμης καὶ ἐπαιξε φαιδρῶς μετ' αὐτῆς, ὡσεὶ ὅπως τῇ εὐχαριστήσῃ διὰ τὸ ἀγγελικὸν φίλημα ὕπερ ἔλαβεν.

Ἐν τῇ παιδικῇ ἡλικίᾳ, ὅτε ἡ φαντασία εἶνε ζωηρά, τὰ πάντα προσωποποιούνται.

Ἡ Κλαίρη διὰ τῆς μουσικῆς καὶ τοῦ λευκοῦ ῥόδου ἤρξατο προσοικειουμένη τὸν ἐν τῷ παρθεναγωγείῳ βίον.

Δὲν ἀνησύχει πλέον ἀκούοντα ἐνίοτε κακεντρεχεῖς λόγους ἐν τῷ κήπῳ· ἐδείκνυε ψυχράν τινα φιλοφροσύνην πρὸς πάσας τὰς μαθητρίδας μετ' οὐδεμιᾶς στενωτέρου συνδεομένη. Ἄν τὰ λευκὰ ῥόδα ἔζων δύο ἔτη, ἡ Κλαίρη θὰ ὑπέστατο λιαν ἀνωδύνως τὴν ἀπὸ τῆς πατρικῆς οἰκίας ἐξορίαν.

Δυστυχῶς ὅμως τὸ λευκὸν ῥόδον ἐδειξεν ἤδη τὰ πρῶτα τῆς παρκαμῆς σημεῖα καὶ μεθ' ὅλας τὰς μερίμνας ἃς δύναται νὰ καταβάλῃ κόρη πρὸς ἀδελφὴν ἀνιάτως ἀσθενούσαν, τὸ δυστυχὲς ῥόδον ἀπώλεσε τὸ ὄρχιον χρῶμά του, ἐφυλλορροήσῃ, καὶ ἐξέπνευσεν εἰς δακρυδρεκτὸν τῆς Κλαίρης φίλημα.

Τότε ἡ Κλαίρη δὲν ἐνόμισεν ὅτι παρέβαινε τὸν κανονισμόν τοῦ παρθεναγωγείου ἂν ἐκοπτε τὸ

στέλεχος ὕπερ ἐβάσταζε τὰ λείψανα τοῦ ἄνθους, καὶ ἐφύλαξεν αὐτὸ εἰς κιβωτιδίον τι.

Ἐκ τῆς συνεχείας τῆς ἱστορίας ταύτης θέλωμεν ἰδῆ ὅτι τὸ μέλλον καὶ ἡ τύχη τῆς Κλαίρης ἦσαν ἐν τῷ κιβωτιδίῳ ἐκείνῳ.

[Ἔπεται τὸ τέλος.]

ΑΙ ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΕΙΣ

ἐπὶ ταῖς ἐξετάσεις τοῦ Διαδόχου.

Παραλαμβάνομεν ἐκ τῆς «Ἔρας» τὰς προσφωνήσεις τοῦ βασιλέως ἡμῶν καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Χ. Τρικούπη κατὰ τὸ δοθὲν γεῦμα ἐπὶ ταῖς ἐξετάσεις τοῦ Διαδόχου.

Τὸ αἶσιον γεγονός τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Διαδόχου τοῦ ἐλληνικοῦ θρόνου, ἐκπαιδεύσεως τοσοῦτον λαμπρῶς συντελεσθείσης, ὡς διετράνωσαν αἱ ἐξετάσεις τοῦ βασιλόπουδος, πληροὶ τοὺς μυχιούς πότους σύμπαντος τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους, ὕπερ μετ' εὐφροσύνης βεβηκίως θὰ ἀναγνώσῃ τὰς προσφωνήσεις τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ πρωθυπουργοῦ κ. Τρικούπη. Αἱ πατριωτικαὶ λέξεις τοῦ βασιλέως θὰ εὐρωσιν ἡμῶς εἰς πᾶσαν ἐλληνικὴν καρδίαν, ἐξεγείρουσαι παλμούς εὐλόγου συγκινήσεως· ἡ εὐγλωττος δὲ καὶ ἐμβριθὴς προσλαλιά τοῦ κ. Τρικούπη θὰ ἀναγνώσῃ ὡς ἡ ἀνταξία ἀπήχησις τῶν αἰσθημάτων ὁλοκλήρου τοῦ ἔθνους, τοῦ ἐντός καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ βασιλείου. Ὁ μὲν βασιλεὺς εἶπε τὰ ἐπόμενα:

«Συγχαίρων σήμερον τὸν υἱόν μου καὶ ἐμὲ αὐτὸν διὰ τὰ λαμπρὰ καὶ εὐχάριστα ἀποτελέσματα τῶν ἐξετάσεών σου, ὀφείλω κατὰ καθήκον ἐν πρώτοις νὰ ἐκφράσω πρὸς σὰς, κύριε Λύδερ, τὰς θερμὰς καὶ ἐγκαρδίας εὐχαριστίας μου διὰ τὴν ἰκνότητά, ἣν ἐπεδείξατε, καὶ διὰ τὴν ἀροσίωσιν μεθ' ἧς συνετελέσατε τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ υἱοῦ μου. Εὐχαριστῶ ἐπίσης πάντας ὑμᾶς, κύριοι καθηγηταί, διὰ τὴν ἄοκνον ἐπιμέλειαν, μεθ' ἧς ἐξετελέσατε τὰ καθήκοντά σας. Εἰς ὑμᾶς πάντας ὀφείλομεν τὸ εὐάρεστον ἀποτέλεσμα τῶν σημερινῶν ἐξετάσεων. Προσηνέγκατε οὕτω εἰς τὴν φίλην πατρίδα καὶ εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος σπουδαίαν ὑπηρεσίαν, νὰ ἦσθε δὲ ὅλοι πεπεισμένοι, ὅτι ὁ υἱός μου θέλει πάντοτε ἐκτελεῖ τὸ καθήκον του πρὸς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος μετ' ἀγάπης καὶ πίστεως.»

Ὁ δὲ πρωθυπουργὸς κ. Χαρίλαος Τρικούπης εἶπε τὰ ἑξῆς:

«Ἐπιτρέψατε, Μεγαλειότατε, εἰς ἡμᾶς τοὺς ἀξιοθέντας τῆς τιμῆς ἵνα παρασταθῶμεν εἰς τὴν ἄρτι λήξαν τριήμερον δοκιμασίαν τοῦ διαδόχου, ὅπως ἀπηχῆσωμεν τὴν ἐκφρασίαν τῆς χαρᾶς ἡμῶν ἐπὶ τῷ ἀποτελέσματι τῆς δοκιμασίας ταύτης.

Ἐξῆλθεν ὁ διάδοχος τοῦ ἀγῶνος, φέρων πρὸς

ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ τῷ ζητήσωσι λόγον τοῦ βίου αὐτοῦ, πρὸς τοὺς ἐπὶ τοῦ θρόνου καθήμενους γονεῖς αὐτοῦ καὶ πρὸς τὸ ἔθνος, τὴν ἀπόδειξιν ὅτι εἰργάσθη ἐν πλήρει τῇ συνειδήσει τῶν ἐπιβαλλομένων ὑποχρεώσεων εἰς Ἑλληνα βασιλόπουδα καὶ διαδόχον τοῦ ἐλληνικοῦ θρόνου.

Ἄντελήφθημεν πάντες τῶν δώρων, δι' ὧν θαυμάσιως ἐπρόικισεν ἡ φύσις τὸν διάδοχον, καὶ τῆς καλλιέργειας τῶν δώρων τούτων ὑπὸ τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἀγωγῆς αὐτοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν. Ἄντελήφθημεν τῆς ἀσφαλούς κρίσεως, τῆς εὐρείας μνήμης, τῆς διαυγείας τῶν ἰδεῶν καὶ τοῦ εὐστόχου τῆς ἐκφράσεως αὐτῶν ἐν τε τῇ ἰδίᾳ γλώσσῃ καὶ ἐν ξέναις γλώσσαις. Ἄντελήφθημεν τῆς εἰς τὰ στρατιωτικὰ ἐφέσεως καὶ τῆς εἰς ταῦτα ἐπιδόσεως, ὡς ἀπεκδέχεται τὸ ἔθνος παρὰ τοῦ ἰσταμένου εἰς τὰς βαθμίδας τοῦ θρόνου. Ἰδίως ὅμως ἀγαλλόμεθα ἐφ' ἣ ἠρύσθημεν ἐκ τῶν ἐξετάσεων αὐτοῦ πεπειθῆσαι, ὅτι γινώσκει τί ὀφείλει πρὸς ἑαυτόν, τί ὀφείλει πρὸς τοὺς γονεῖς, τί ὀφείλει πρὸς τὸ ἔθνος, καὶ ἔχει τὴν θέλησιν καὶ τὴν δύναμιν ν' ἀναδειχθῇ ἄξιος τῶν προσδοκιῶν τοῦ ἐλληνικοῦ.

Αἱ γνώσεις καὶ ἡ μόρφωσις, ὧν ὑπήρξαμεν μάρτυρες, δὲν ἠδύναντο νὰ παραχθῶσιν ἐκ μόνης τῆς συνήθους φιλοπονίας ἐπιμελοῦς μαθητοῦ. Τὴν ἐξήγησιν τοιούτων φαινομένων ἀνευρίσκομεν μόνον εἰς αἰτία ἠθικά, εἰς βαθεῖαν συναίσθησιν ἱεράς ἀποστολῆς.

Ἄπένειμεν ὁ βασιλεὺς ἐνθερμα, ὅσον καὶ δίκαια, εὐχαριστήρια πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς ἀγωγῆς καὶ πρὸς τοὺς καθηγητὰς τοῦ διαδόχου, ἀλλὰ καθήκον ἐπιβάλλεται καὶ εἰς ἡμᾶς τοὺς παρασταθέντας εἰς τὰς ἐξετάσεις, ἵνα διερμηνεύσωμεν τὴν ὀφειλομένην τῷ βασιλεὶ εὐγνωμοσύνην τοῦ ἔθνους ἐπὶ τῇ ἐπιτελείᾳ ὑψίστου βασιλικοῦ καθήκοντος διὰ τῆς μερίμνης, ἣν ἐπεδείξατε, ἐπιπτεῶν διὰ τοιούτου διευθυντοῦ τὰ τῆς ἀγωγῆς τοῦ διαδόχου καὶ διὰ τοιούτων καθηγητῶν τὰ τῆς παρασκευῆς αὐτοῦ πρὸς τὴν κέλῃται ἐθνικὴν λειτουργίαν.

Μεταβαίνων ἤδη ὁ διάδοχος εἰς νέον στάδιον βίου, καθ' ὃ ἄρχεται τῆς ἐπιτελέσεως τῆς λειτουργίας ταύτης, συνδυάζων πρὸς τὰς τέως ἀποκλειστικῶς θεωρητικὰς σπουδὰς τὴν ἐφαρμογὴν, θὰ ἔχη ἐν τούτῳ ἄμεσον ἀντιλήπτορα καὶ ὀδηγὸν τὸν Βασιλέα, μυούμενος ἀπὸ τοῦδε εἰς τὴν ὀφείλει νὰ παρέχῃ αὐτῷ ὡς διάδοχος τοῦ θρόνου τελεσιουργὸν συνδρομήν. Συμπράττων μετὰ τοῦ βασιλέως, θὰ διδάσκηται ἐκ τῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἐκπληρώσεως τῶν συνταγματικῶν καὶ ἐθνικῶν τοῦ θρόνου ὑποχρεώσεων, ὅτι ἡ εἰλικρινὴς τοῦ συντάγματος ἐφαρμογὴ ἐπαγίωσι τὰ θεμέλια τοῦ θρόνου, διὰ τῆς πληρώσεως δὲ τῶν ἐθνικῶν ὑποχρεώσεων κατέκτησεν ἡ βασιλεία τὴν συνει-

δησιν τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ. Συνεχίζων ὁ ἡγεμὼν τὰς ἐθνικὰς ἐνεργείας τῶν μεταβαλλομένων κυβερνήσεων καὶ παρέχων ἑαυτὸν εἰς τὸν κατεσπαρμένον ἑλληνισμόν ὡς κέντρον τῆς ἐνότητος αὐτοῦ, ἐκπληροῖ διπλὴν λειτουργίαν, τὴν τοῦ συνταγματικοῦ βασιλέως, οὗ τινος ἡ ἀρχὴ ἐπεκτείνεται ὅσον καὶ τὸ κράτος, καὶ τὴν τοῦ ἑλληνος βασιλέως, διέποντος τὰς τύχας τῶν πέραν τῶν συνόρων, ὅσοι αὐτὸν ἀναγνωρίζουσιν ἐθνικὸν ἄρχοντα, ἄνευ νομίμου ὑποχρεώσεως, ἀλλ' ἐξ ὑποχρεώσεων τῆς καρδίας.

Ἐὐελπιζόμεθα ὅτι τοιαύτης ἐνεργείας ἐπὶ μακρὸν ἔσται συμπράκτωρ ὁ διάδοχος, παρκασκευάζων ἑαυτὸν πρὸς τὸ μέλλον καὶ παρέχων τῷ πατρὶ ἀνακούφισιν.

Ἐν τῇ ἐλπίδι ταύτῃ προπίνω ὑπὲρ τῆς υγείας καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ βασιλέως, προπίνω ὑπὲρ τῆς υγείας καὶ τῆς εὐημερίας τῆς βασιλίσσης, παρούσης νοερώς κατὰ τὴν οἰκογενειακὴν ταύτην καὶ ἐθνικὴν τελετήν, καὶ εὐχομαι ἵνα, ἐξακολουθῶν ὁ βασιλεὺς στερεῶ τῷ ποδὶ τὴν συνταγματικὴν καὶ ἐλληνικὴν αὐτοῦ πορείαν, καὶ παράπλευρον ἐν ταύτῃ ἔχων τὸν διάδοχον, κατευοδῶσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν ὑπὲρ αὐτοῦ βουλῶν τῆς θείας προνοίας.»

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἄφορμὴν λαμβάνουσα ἐκ τοῦ θανάτου τοῦ βασιλέως τῆς Βυβαρίας Λουδοβίκου τοῦ Β', ἰταλικὴ τις ἐφημερίς ἀναφέρει τὰ ὀνόματα παραρρόνων βασιλέων τῶν παρελθόντων χρόνων. Τοιοῦτοι δ' ἦσαν ὁ Ναβουχοδονόσωρ, ὁ βασιλεὺς τῆς Βαβυλῶνος, ὅστις ἐπὶ ἔτη ἑπτὰ ἐκδιώχθεις ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἤσθιε χόρτον ὡς βοῦς, καὶ αἱ τρίχες αὐτοῦ ὡς λεόντων ἐμεγαλύνθησαν, καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ ὡς ὄρνέων· ὁ Καλιγούλας ὁ κηρύβας ἑαυτὸν Δία καὶ τὸν ἵππον τοῦ ἀναγορεύσεως ὑπατον· ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος ὁ ΣΤ', ὁ ἀναγκασθεὶς νὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου ἐν ἔτει 1393, οὗ πρὸς διασκέδασιν ἐπενόησεν ἡ βασίλισσα σύζυγός του τὸ χαρτοπαίγιον. Παράρρων ἦτο καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος ὁ ΙΑ' καὶ ἡ βασίλισσα Ἰωάννα τῆς Καστίλιας. Ὁ σουλτάνος Μουσταφᾶς ὁ Α' ἐξεθρονίσθη ἐν ἔτει 1617 διὰ παραφροσύνην. Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας Φερδινάνδος ὁ ΣΤ' ἐνόσει ἀνίατον μελαγχολίαν· ὁ τῆς Δανίας Χριστιανὸς ὁ Ζ' ἐζήσεν ἐγκεκλιεμένος ἐπὶ ἔτη 24 ἀπὸ τοῦ 1784 καὶ ἐρεξῆς ἐν τῷ πύργῳ Ρενδεοῦργῳ παράρρων, ὁμοίως καὶ ὁ τῆς Ἀγγλίας βασιλεὺς Γεώργιος ὁ Γ' ἐν τοῖς ἀνακτόροις τοῦ Οὐίνδσορ. Ἄλλ' ὁ κατάλογος οὗτος τῆς ἰταλικῆς ἐφημερίδος εἶναι ἀτελής καὶ ἐλλιπέστατος, καὶ ὄντως δυσχερὲς εἶναι ἡ ἀπκρίθρησις πάντων τῶν μαινομένων, ὅσοι ἐκάθησαν ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ἐκυβέρνησαν λαούς.

Ἐνεκρίθη ὑπὸ τῆς εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, ἣν διώρισεν ὁ ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου τῆς Γαλλίας, τὸ σχέ-

